

Zoroaster : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/368193>

**BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT**

1929

**Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL**

No. 370^B

Z

By

ZOROASTER.

*Dr J. A. Winkel
N. 1087*

TREURSPEL.

370 6

DOOR

J. NOMSZ.

DE TWEEDE DRUK.

BIBLIOTHEEK
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

TE AMSTELDAM,

By JAN HELDERS, Boekdrukker, in de Nes.

Met Privilegie. 1781.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX TILDEN FOUNDATION

1890

NEW YORK

1009 N. 4TH ST. PHILA.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX TILDEN FOUNDATION

AAN DEN WELÉDELEN GROOTÄCHT-
BAREN HEERE,

DEN HEERE

MR. GERRIT HOOFD, GERRITS,
*BURGEMEESTER DER STAD AM-
STELDAM, ENZ, ENZ, ENZ.*

WELÉDEL GROOTÄCHTBAAR HEER!

De eerstelingen myner tooneelftukken, de eer gehad hebbende UWED. Grootächtb: niet te mishagen, en van het Publyk niet ongunstig ontfangen te worden, heb ik geen reden my over de uitgave van dezelve te beklagen. De vrindelyke aanmoediging van UWED. Grootächtb: om voort te gaan met zelfdenken, en Deszelfs afkeerigheid van gedurig Fransche tooneelftukken te zien overzetten, spoorden my aan UWED. Grootächtb: dezen mynen Zoroaster toe te wyden; en UWED. Grootächtb: deed my de eer deze toewyding gunstig aan te nemen, met beding van, vooräl, my van alles wat naar eenige vleijery zweemde te onthouden; een voorwaarde die, uit UWED. Grootächtb: oprecht hart gesproken, het lofselykst Character aanduid, 't welk door een pen meerder geschikt om te vleijen dan de myne, hier, in zwierige uitdrukkingen, lichtelyk breed zou worden uitgemeten. Doch uit den aart afkeurig zynde van alle vleijeryen, hoe schadelyk my deze aangeboren zucht tot oprechtheid en vryheid van denken somtyds geweest is, zal ik de gaaf

van kunstig te vleijen anderen overlaten , terwyl ik hen de vrugt daarvan minder misgun , dan anderen my de weinige goede vruchten die ik van myne rondborstigheid wel eens geplukt heb misgund hebben. Ik smeek UWED. Grootächtb: geen bescherming af voor mynen Zoroaster : indien 'er iets goeds in word gevonden, indien 'er eenige trekken van vernuft in doorstraalen , het zal zichzelven verdedigen ; zo niet, een werk dat 'ervan ontbloot is, zal kwalyk dooreen' Mecnas kunnen verdedigd worden. UWED. Grootächtb: om vriendschap te verzoeken, waar belagchlyk ; naardien men hier toe geen toewyding van een werk noodig heeft. Gevoegelyker en loffelyker klinkt het UWED. Grootächtb: by deze toewyding voor vriedelyke aanmoediging te danken , en 'er by te voegen , dat deze alleen my dagelyks aanspoort om hooger trap van volkomenheid te bereiken in eene der moeijelykste kunsten. De minste menschen die men voor de boeken boven opgedragten plaatst, hebben lust genoeg om den geest der kunstenaaren aan te sporen: UWED. Grootächtb: die, naar waarheid gesproken, dien lust bezit, maakt 'er gebruik van , met de uiterste omzigtigheid en minzaamheid, 't welk geene kleine verdienste is.

Ik ben , met den diepsten eerbied ,

WELEDELGROOTÄCHTBAAR HEER!

UWED. Grootächtbbaarheids Oprechte Dienaar ,

N O M S Z.

Amsteldam, den 8 Juny, 1768.

De Gecommitteerden tot de zaken van den Schouwburg hebben, volgens Octroy door de Heeren Staten van Holland en Westvriesland, den 5den November, 1772 aan hen verleend, het recht van deze Privilegie, alleen voor den tegenwoordigen Druk van ZOROASTER, *Treurspel*, vergund aan JAN HELDERS.

Geene Exemplaren zullen voor echt erkend worden, dan die, door één' der Heeren Gecommitteerden, onderteekend zyn.

Amsteldam, den 10 October, 1781.

Ad van Bynenseld

PERSONAADJEN.

NIMROD, *overweldiger van Caldea.*

BEROSUS, *een opgeworpen profeet, raadsman en
vriend van NIMROD.*

ZOROASTER, *een wysgeer, zich onthoudende by
NIMROD.*

ALORUS, *vertrouweling, en eerste staatsdienaar van
NIMROD.*

ASSUR, *opgevoed onder den naam van CALED, en
aangezien voor den zoon van ALORUS.*

AZA, *opgevoed onder den naam van MERODA, en
aangezien voor de dochter van ALORUS.*

MORAD, *één der opperpriesteren, en vertrouweling
van den profeet.*

Gevolg van NIMROD.

Gevolg van ASSUR.

Priesters.

Het volk.

*Het Tooneel is in en omtrent het leger van
NIMROD.*

ZOROASTER,

T R E U R S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

*Het Tooneel verbeeld de legerplaats van NIMROD.
In het verschiep vertoont zich een half volbouwde
stad; aan de ééne zyde van het Tooneel ziet
men een' tempel, en aan de andere de ko-
ningklyke tent.*

E E R S T E T O O N E E L.

ZOROASTER, ALORUS, *uit 's konings
tent tredende.*

ZOROASTER.

Alorus, ja; 't ontwerp om andre stervelingen,
Door list of door geweld, ons dwangjuk op te dringen;
Is schrikkelyk: natuur schiep alle menschen vry,
En wil dat de eene mensch des andren broeder zy.
Ik weet wel dat de mensch, ééns in zyn' pligt bezweken,
Omdolende onderéén in onbewoonde streken,
Nadat hy de Oppermagt des Hemels had gefard,
Een breidel noodig had voor zyn bedorven hart:
Men zag, naarmaten de aard' bevolkt wierd, alle dagen
Vermeerdering van kwaad, vermeerdering van plagen,
En zelfbelang, de bron der schandelykste euveldaên,
Deed velen snood de hand aan 's naasten goeden slaan;
De vromen sidderden voor 't woest geweld der snooden;
Men zag den broeder zelfs verwoed zyn' broeder dooden:

Dus was 't hoogst noodig voor de menschen dat elk stam
 Zich zeker hoofd verkore, en ten beschermers nam;
 Maar als één sterveling, door hoogmoed aangedreven,
 Voor zynen yzren staf zyn' medemensch doet beven,
 In plaats dat hy hem trouw beveiligt voor verdriet,
 Hy is der menschen plaag, der menschen schutsheer niet.
 Een heimlyke angst zal 't loon van zulk een' dwingland
 wezen,

Ja, hy, wien alles vreest, heeft all' wat leeft te vreezen;
 Hy word gestaêg geprangd door zorg voor zyn behoud,
 En bouwt zichzêlf een graf waar hy een' zetel bouwt.
 Gy, steun eens dwinglands; gy, aan Nimrods lot verbonden,
 Gy, die zo schandelyk uw pligten hebt geschonden,
 Toen gy Berofus, dien gewaanden heilprofeet, (deed,
 Die Nimrods heerschzucht sterkt, meêdoogenloos vol-
 Door 't slachten van het kroost van Terag, die te voren
 Caldea fier ontrukte aan 't juk, ons land beschoren,
 Nadat Berofus zelf den held, misleid door schyn
 Van vrindschap, heimlyk had doen sterven door venyn,
 Gy, die de wroeging ziet in Nimrods hart ontbranden,
 Vreest gy niet dat ze eerlang uw hart ook aan zal randen?
 Voelt gy, die uwen zoon, myn' waarden boezemvrind,
 Die myne lessen acht, de deugd op 't hoogst bemint,
 Doet stryden voor een' vorst door dwinglandy verheven,
 Niet op het woord van deugd uw' smooden boezem beven?
 Verwoede! die myn deugd en uwe gruwlen kent,
 Waarom ontbied ge my zo vroeg in Nimrods tent?
 Is 't om in eenzaamheid op 't veiligst my te slagten?
 Stoot toe!

ALORUS.

Verban uw vrees. Voed edeler gedachten.
 Vertrouw vry dat dit zwaard voor allen ongeval,
 Berofus wrok ter spyt, u grootsch beschermen zal.
 Gy zaagt vorst Nimrods ziel, gepynigd door verdrieten,
 In de armen van den slaap een weinig rust genieten.
 Wy kunnen, nu hy rust, eer ons de zon beschyn'

Voor

Voor een' verspieters oog en oor hier veilig zyn. (ven,
 Gy weet welk een gerucht vorst Nimrods hart doet be-
 Dat naamlyk Terags kroost noch heden is in 't leven;
 En 't zal niet noodig zyn te melden hoe 't gemeen,
 't Welk Nimrods dwangjuk vloekt, alom is op de been.
 Het wiltot 's konings val verwoed het wraakzwaard scher-
 pen,

En zich aan Terags zoon met blydschap onderwerpen.
 De koning vreest het volk. Berofus scherp verstand
 Verbind den oorlogsgast aan onzen dwingeland.
 Berofus list alleen doet Nimrod noch regeeren.
 Verneem een diep geheim: de vorst zal u niet deeren,
 Schoon hy u daaglyks dreigt; hy kweekt in zyn gemoed
 Veelachting voor uw deugd, neigt mintot kwaad dan goed.

ZOROASTER.

Hoe! daar zyn dwinglandy Caldea wreed doet kwynen,
 Daar hy, als aartstiran...

ALORUS.

Hoe wreed hy u moog' schynen,
 Denk dat Berofus hem van jongs af aan gebod;
 Hy wierd geweldnaar, ja hy bleef zulks, maar uit nood:
 Berofus, om by 't volk een groote rol te spelen,
 Wist Nimrod in zyn jeugd met heerschappy te streelen;
 Bewust dat zo die held Caldea overwon
 Hy meerder voor zichzêlv' dan Nimrod hopen kon.
 Die held was fier en stout, gewoon langs 't veld te jagen;
 Wie zynen arm weêrston, wierd door zyn' arm verslagen.
 Berofus heeft door hem de magt des volks gefnuikt,
 En naderhand op 't snoodst die zegepraal misbruikt.
 Die loozäart heeft zich meer dan een monarch doen vree-
 zen,

(zen:

En wil, hoe vreem dit schyn', veel meer dan koning we-
 Hy weet hoe 't volk een' vorst licht na zyn dood vergeet,
 Maar 't eert in eeuwigheid wien 't ééns eert als profeet;
 Ik, wenschende in myn hart dien booswicht omtebrengen.
 Moest hier sints twintig jaar zyn' loozen dwang gehengen:

All' wat hem wederstaat moet sneuven door de kling.
 Het volk erkent in hem des Hemels zendeling,
 Onmagtig om den schelm in 't openbaar te dooden,
 Heb ik, tot zyn bederf, in sehn hem hulp geboden.
 Gy schynt verwonderd, maar zult meer verwonderd staan.
 Ik zelf deed listig 't volk alöm aan 't muiten slaan.

ZOROASTER.

Hoe! gy, die Terags kroost moorddadig hebt doen sneven,
 Gyzelf verspreid de maar' dat Terags kroost zou leven?

ALORUS.

De deugden die gy voed, de Godheid die gy vreest,
 En uw rondborstigheid, bekoorden lang myn' geest;
 Ennopen me, in den drang der wreedste staatsgevaaren,
 Om u myn hartsgeheim volkomen te openbaren.
 Gyzelf, gy staat gewis myn' eedlen toeleg by.
 Het kroost van Terag leeft, het wierd gespaard door my.

ZOROASTER.

Gespaard!... door u!... ô Neen! ik word door list noch logen;
 Gelyk 't verblind gemeen, zo lichtelyk bedrogen.
 Den slag, u toevertrouwd, hebt gy te wel volvoerd.
 't Is enkel zelfbelang waaröm gy 't volk beroert.
 Licht doet gy Terags zoon in uwen zoon herleven,
 Om hem, op Asfurs naam, door 't volk, te zien verheven.
 Een die 't geslacht zyns vrinds moorddadig deed vergaan,
 Kan lichtlyk voor een' zoon naar eenen zetel staan.

ALORUS.

Die argwaan was voorzien, en om dien te overwinnen
 Heb ik bewys genoeg; ik ken uw sebrandre zinnen,
 Uw billyke achterdocht ... ô Ramp! de vorst genaakt.
 Zyn wreede boezemplag heeft hem te dra ontwaakt!

T W E E D E T O O N E E L.

NIMROD, ZOROASTER, ALORUS.

H NIMROD, *tegen* ZOROASTER. (ken.
 atwreede, ontmoet ik u!... 'k Moet u myn hart ontdek-
 De

De rust schynt, waar ik ga, zich my alöm te onttrekken.
 'k Word door Berofus rede en de uwe wreed verscheurd.
 Gy beiden zyt my waard', en griest my beurt om beurt.
 Een twyfling al te wreed doet mynen boezem zuchten!
 Gy zyt het die myn hart een Albestier doet duchten.
 Berofus vormde my tot koning; op zyn' raad
 Heb ik den grond gelegd van mynen nieuwen staat.
 Ik kende wroegingen noch dwaze tederheden;
 Men zwichtte voor myn magt; ik bouwde sterke steden,
 Verslaafde volk by volk aan 't naauw gevormd gebied,
 En vreesde toen, als nu, in 't hart den Hemel niet.
 Berofus leerde my, op duidelyke gronden,
 Dat goden wezenszyn door 't menschdom uitgevonden,
 Om 't ruwe volk, door schrik voor eene onzigtbre magt,
 Te dwingen tot het goed, tot heil van 't aardsch geslagt;
 En dateen schrandre geest, verr' boven 't volk verheven,
 Zich aan dien dwazen schrik geenszins moet overgeven.
 Ik volgde altyd die les, en was vernoegd; myn mond
 Heeft Terags dood gestemd, omdat hy my weêrflond;
 En daar ik door geweld hem niet heb kunnen dooden,
 Heb ik hem, als myn' vrind, in myne tent doen nooden.
 Met vrede op 't loost geleid, en, op Berofus raad,
 In 't heimlyk door venyn opgeöfferd aan myn' haat.
 Ik doodde al zyn geslagt, versloeg zyn volk volkomen,
 En voelde in 't hart geen vrees die my in 't minst deed
 schroomen.

Ik leefde naar myn' wensch: ik heb u naauw' gekend,
 Of vond myzely bestormd door twyfling en elend':
 Gyleert me een Hemelmagt en haar bestiering eeren;
 In 't kort, gy doet myn heil in ongeluk verkeeren.
 De geest van Terag, 't bloed van zyn rampzalig kroos
 Vervolgen me overal; myn hart vind nergens troost.
 En als ik vast besluit u eindelyk om te brengen,
 Is 't of een wondre magt uw dood niet wil gehengen:
 ô Ja! 'k beken ronduit, een heimelyke dwang.
 Houd mynen arm in toom, belet uw' ondergang.

Wat middel vinde ik best om mynen geest te stillen!
 Ach! moet Berofus leer' dus van uw' leer verschillen!
 Myn veiligheid verëischt dat hy, door veinzery,
 By 't ééns verblind gemeen der goden zendling zy;
 Myn staatsbelang verëischt dat wy die dwaling sterken...
 Maar, ach! 'k voel in myn hart myn drift hier tegen werken.

ô Goden! zo uw magt der menschen lot bestiert,
 Waarom heb ik voorheen alom gezegevierd,
 Indien al myn triomf my doet zo deerlyk lyên!
 Verwierf ik zo veel gunst om alle razernyên
 Verwoed ten doel te staan. en, tot myn bittre smart,
 Te leven als een schelm, in weêrwil van myn hart!
 Waarom my niet verlicht of wederstreeft voordezen!
 Gy moet in uw bestier verwoede goden wezen!

Tegen ZOROASTER.

Onthef my van myn smart, geef my de rust weêrom.
 Wat moet ik denken van uw wonder godendom?

ZOROASTER.

Elendige opperheer! waarheen word gy gedreven?
 Durft gy de Hemelmagt vermetel wetten geven?
 Wilt gy dat, als de mensch een snoode daad besluit,
 Het Hemels Albestier terstond den toeleg sluit?
 De Hemel doet somtyds, verr' van het kwaad te weeren;
 De boosheid voor een wyl op 't aardryk triomferen;
 Opdat haar zegepraal der vromen aart beproev',
 Hên, somtyds tot hên heil, door tegenspoed bedroev';
 Maar nooit zal haar triomf een heilryk eind' bekomen.
 Zo 't ryk door u gesticht u noch niet wierd ontnomen,
 Het is om dat de hand die noch in 't ryk u spaart,
 U tot te strenger straf, al de aard' ten schrik, bewaart.
 Schonk u de Hemel ooit een weinig gunstbetooning,
 Noem zyn toelating geen goedkeuring, dwaze koning!
 Zyn roede treft in 't eind' der dwingelanden hart;
 Hy wreekt zich reeds op u, door uwe onlydbre smart.

NIMROD, ter zyde.

Hoe fel word myn gemoed door twyfeling bestreden!

Alt

All' 't geen Berofus zegt steunt op gezonde reden;
 En als ik weêr bedaard naar Zoroaster hoor,
 Komt zyn gevoelen my gantsch niet verwerplyk voor.
 Ik zie den eersten 't volk, door list, my onderwerpen,
 Hy deed my, tot myne eer, fomtyds het wraakzwaard
 fcherpen;

De laaste wederspreekt me, en wil niet dat ik my,
 Ten koste van 's volks rust, hier veste in heerschappy,
 Veel minder dat myn vuist, om niets in 't ryk te schroomen,
 Myn medesterflings bloed meêdoogenloos doe stroomen;
 Dit is beminnellyk; maar, ach! Berofus vleit
 Op 't kunstigst myn gemoed; zyn groote schrandrheid...
 Maar Zoroasters deugd moet ik die min waarderen!

Na een weinig gepeinsd te hebben.

Ik ben te verre gegaan om nu te rug te keeren.
 Ik heersch. Berofus raad vormde eerst myn nieuw gebied,
 En volg ik noch zyn' raad, ... 't is zonder wroeging niet!
 Hy won het blind gemeen door menig kunstvertooning;
 Hy blyv' hier hemeltolk, en ik, ik blyf hier koning.
 Ach! dat zyn schrandrheid myn boezemsmart verdreef'!..
 Dat zyne raad in 't eind' de rust my wedergeev'!

Tegen ZOROASTER.

Uw taal behaagt myn hart; maar door uw' raad te hooren
 Ging myne nieuwe rang, licht nevens my, verlooren.
 Gy weet hoe 't morrend volk, gantsch razende en ver-
 Een' valschen Terags zoon vermetel leven doet; (woed
 'k Moet zorgen voor myzely', en heb my niet verheven.
 Om op één' dag 't bewint weêr uit myn hand te geven.

Tegen ALORUS.

Ik wacht uw' dappren zoon, wiens yver voor myn staa
 Gestadig waakt, en 't heir myns vyands gadeslaat.
 Ik hoop, door hem alleen, deez' dag noch, op te sporen
 Hem die door valsch gerucht de rust myns ryks durft stoor
 Ik spoei my tempelwaarts, opdat Berofus my (ren
 Door wyze taal vertrooste in alles wat ik ly'.

Hy gaat in den tempel

D E R

Z O R O A S T E R ,

DERDE TOONEEL.

ZOROASTER, ALORUS.

ZOROASTER.

O nzalige ! ach ! zoek troost by de oorzaak uwer plagen !
Ga, tree een' tempel in, die, door uw' gunstlings lagen
Voor dezen muur gesticht, alleenlyk dient om 't volk
Te lokken tot den dienst van uwen hemeltolk !
Zyn eind' zal schriklyk zyn. . .

ALORUS.

Wy zien den dag genaken.
Ik moet u door bewys myne onschuld kenbaar maken.
De tyd eischt spoed. Gy weet, gy hebt zulks meer verstaan,
Dat Terag niet terstond de dood heeft ondergaan,
Toen hy 't venyn, op last van Nimrod hem geschonken,
Of op Berofus last veelëer, had ingedronken ;
Hy leefde na dien dronk tot op den tweeden dag.
In 't eind', toen hy de dood gewis genaken zag,
Sprak hy, my ziende alleen omtrent zyn legerstede,
, Alorus, ik gevoel de kracht nu van uw rede :
, Ach ! had ik, op uw' raad, door nutte veinzery,
, Berofus list gesterkt, en Nimrods heerschappy
, In schyn met kracht beschermd, ik had mischiennadezen
, Den dwingland en zyn' vrind eens doodlyk kunnen
wezen.
, Noch heden zou myn arm... Maar heden is 't gedaan;
, Myn lichtgeloovigheid doet al die hoop vergaan.
, Maar gy, voldoe, nu 't lot een' schelm doet triomferen,
, Den laatsten wil uws vrinds: ik zal niet veel begeeren:
, Gy veinst; doch 't is uit nood: ik weet gy hebt geen magt,
, Nu alles onder 't juk van Nimrod is gebragt, (ken;
, Om 't menschedom, wreed verlaafd, op zyn' tiran te wre-
, De dwingland zal gewis myn kindren doen doorsteken,
, Op dat myn bloed hem nooit ontruste in 't hoogbewint;
, Ach ! spaar hen, my ter wrake ; aanvaard dit merk, myn
vrind".

Hy

Hy zweeg, en deed my hem gezwind een boomfchors geven,

Waarin hy met zyn' dolk dees teekens heeft gedreven.

De goden die gy eert verschaffen my myn straf,

Indien my Terag zelf dit merk niet overgaf!

Als Nimrod en zyn vrind dees teekens eens beschouwden,

Zy zouden die terftond voor die van Terag houden;

Zy zullen ze éénmaal zien, en fiddren. Ken me alsdan.

Beschouw dees teekens, zie den waren zin daar van.

ZOROASTER, leest.

Caldea! niemand kan myn kindren u ontdekken,

Dan hy die u dit merk vertoont van myne hand:

Alorus zal hun borst des dwinglands zwaard ontrekken.

Hy wreek', door hen, myn dood, en u, myn vaderland!

TERAG.

„Wat sterke twyfelng is in my opgerezen?

„ô Hemel! laat uw hand hier myn geleidster wezen!”

Wat is uw toeleg voorts?

ALORUS.

Den vorst ten dienst te staan,

Hem van Berofus juk, door uwe hulp, te ontslaan.

Zodra die booswicht eens verstrikt is door myn lagen,

Zal zich de koning als 't een' koning voegt gedragen:

Hy zal, zich schikkende, op myn' raad, naar uwen raad,

Niet langer dwingland zyn, maar vader van den staat.

Versterk myn groot ontwerp: men weer' 't gezag der
fnooden,

Men bied' de vromen hulp, de koning vreez' de goden.

Vermag der bozen raad veel op een groot gemoed,

De raad der vromen neigt het lichtlyk tot het goed'.

ZOROASTER.

Uw deugd, door my verdacht, doet gy my eindlyk achten.

Gy moogt van myne zyde een sterke hulp verwachten.

Gy zoekt niets voor u zelv'. Maar meld my waar het kroost

Van Terag zich verbergt.

ALORUS

ALORUS.

Ach! zie in my zyn' troost.

Zie Asfur, Terags zoon, in dappren Caled leven.

'k Heb Terags dochter juist den zelfden naam gegeven
 Die myne dochter voerde; en zy, wier deugd elk roemt,
 En waarlyk Aza heet, word Meroda genoemd.

Toen hy, dien ge in onsland voor heilprofeet ziet spelen,
 My zyn vertrouwen schonk, my heimlyk dorst bevelen
 De dood der kinderen, wierd door de dood myn zoon,
 Myn Caled, my ontrukt. Het wys bestier der goën,
 Dat eeuwig myn gemoed tot eerbied op zal wekken,
 Deed Caleds droeve dood myn wit ten voordeel strekken:
 Myn zuster nam tot zich myn dochter, en daarna
 Droeg Aza haren naam, den naam van Meroda.

'k Hield Caleds dood bedekt, deed Asfur Caled heeten,
 En heb den heilprofeet in 't heimelyk doen weeten
 Datik, om 't ryk van vrees voor Terags bloed te ontslaan,
 De kindren had ontzield, en dus zyn' wensch voldaan,
 En dat de Tigrisstroom de lyken hield besloten.

Berosus acht my hoog; hy waant het bloed vergoten
 Der zuigelingen; en, niet denkende op bedrog,
 Beraad hy zig gestaêg met my, vertrouwt my nòch.
 Nu Caled twintig jaar zyne afkomst is verzwegen
 Doe ik in 't heimlyk het gansche land bewegen,
 Door listig een gerucht te strooijen onder 't volk
 Dat Asfur is ontrukt aan Nimrods scherpen dolk.
 De stam van Terag, door zyn dood geheel bezwiken,
 Durft op dat los gerucht het hoofd weêr opwaarts steken.
 Berosus siddre vry, 't is uit met zyn bewint,
 Indien die stam éénmaal een hoofd in Asfur vind.

ZOROASTER.

Gy moet, om Caleds hart tot yver op te wekken,
 Hem heimlyk dezen dag zyn' waren naam ontdekken;
 Maar dat hy toch voor elk dat groot geheim verzwyg'.
 Men maak' dat Aza niets daarvan te weten kryg'.
 Hy zwyg' tot beter tyd. Ik zal uw' toeleg sterken,

En

En Nimrods heil en 't heil van 't vaderland bewerken.
 Versterken we in den vorst de knaging die hem kwelt;
 Men make allengs zyn hart afkeerig van geweld.
 Laat ons niet door verraad hem van den zetel weeren;
 Verbetren wy zyn hart, laat hem als 't voegt regeeren:
 Dat hy Berofus vliede, en Asfur, dien hy mint,
 Verklaar' tot erfgenaam van 't nieuw gevormd bewint.

A L O R U S.

Gy merkt myn' toeleg klaar. Ik zal omzigtig wezen:
 De koning hebb' van 't volk noch Asfur iets te vreezen.
 Menzorg' voor aller heil. 'k Wil dat de muitery
 Op Asfurs naam ontstaan ons allen heilzaam zy. (men.
 De held voor wien men muit moet zelf het volk betoo-
 De tempelpoort gaat op. 'k Zie Nimrod herwaarts ko-
 Ik zie dat Asfur ons van de andre zy' genaakt. (men...

V I E R D E T O O N E E L.

ZOROASTER, A L O R U S, A S S U R, *onder den naam*
van CALED, NIMROD, BEROSUS, MORAD.
Priesters, en gevolg van CALED.

NIMROD, *op de trappen des tempels,*
tegen BEROSUS.

Daar is de jonge held, die voor ons beiden waakt.
 Gy, laat niets onbezocht om door uw list te ontdekken
 Hem die voor valsch gerucht de miltzucht op dorst wek-
Tegen CALED, naderende. (ken.

Wel, Caled; weet gy iets? Hoe staat het by 't gemeen?

C A L E D.

Vorst, Terags woefte stam hoopt op 's helds zoon alleen.
 De maar' dat Asfur leeft doet aller moed herleven;
 Doch, ondanks al myn vlyt, is my bedekt gebleven
 Wat vyand van uw rust en nieuwgevormden staat
 De dolle miltzucht voed in uwen onderzaat.
 De stammen door uw macht tot noch toe onbesprongen,
 Tot onderwerping door uw volk noch niet gedwongen.

B

In

In nyd en woede ontvonkt dewyl zeu heerschen zien,
 Bevreesd dat ge ook éénmaal als vorst hen zult gebiën,
 Bedoelen uw bederf, en durven stoutlyk zweeren
 Met yzer in de vuist uw benden af te keeren;
 En, opdat door uw' val hun vryheid veilig zy,
 Staan zy licht in het kort den stam van Teragby.
 Zy dreigen heimlyk u en uwe sterke wallen. (len,
 Doch, vorst! vertrouw dat ik door't zwaard zal nederval-
 Eer dat myn oog beschouw' hoe's muitelings geweer
 Uw nieuw gebouwde steën verwoed in puin verkeer'.
 NIMROD.

Wy kennen Caled, ja! Hy, nooit den stryd ontvloden,
 Is trouw aan zynen plicht, zyn' koning en zyn goden.
 Ik dank uw zorg voor my in dees gesteltenis.
 'k Zal toonen dat myn hart daaraan gevoelig is.
 Laat ons alleen.

V Y F D E T O O N E E L.

NIMROD, BEROSUS, ZOROASTER, ALORUS,
 MORAD. *Priesters.*

NIMROD, *tegen* ZOROASTER.

Gy ziet my weêr bedaard verschynen :
 Berosus rede alleen deed al my snart verdwynen.
 Laat myn gemoed in rust. Kom, laat ons in myn tent
 Beramen wat tot heil van 't ryk dient aangewend.

BEROSUS.

Ik volg op 't oogenblik.

NIMROD, ALORUS en ZOROASTER gaan in de
 tent. MORAD en de *Priesters* willen in den tempel
 keeren, doch worden door BEROSUS wederhouden.

ZESDE TOONEEL.

BEROSUS, MORAD. *Priesters.*BEROSUS, *tegen de Priesters.*

Gy, dienaars myner wetten!

't Is heden meer dan tyd op 't oorlogsvolk te letten.
 Houd, voor u zelve, my en Nimrods staatsbelang,
 Het krygsvolk, door de vrees voor goden, in bedwang.
 Gaat heen. Gy, Morad, blyf.

De Priesters vertrekken, waarna BEROSUS vervolgt.

Myn vrind, gy moet my hooren.

Zie eindelyk het uur, het heugchlyk uur geboren,
 Waarin ik, door uw hulp, en myne veinzery,
 Het hoofd zal treffen van myn trotse weêrparty.
 'k Zie Zoroasters leer' de myne wederstreven;
 De vorst begint die leere alree' gehoor te geven;
 Gy ziet hem somtyds reeds tot wroeging overslaan,
 En neemt die de overhand, dan is 't met ons gedaan.
 't Is waar, ik doe hier 't volk voor myne wondren zwichten,
 Maar Zoroasters nyd kan 't oog des volks verlichten.
 Hy is gevarelyk. 't Is noodig dat hy fierv';
 't Is beter dat ik hem, dan dat hy my bederv'.
 Gy weet hoe hy, noch naauw' voor ons gezigt gekomen,
 Het hart van Nimrod heeft door loosheid ingenomen;
 Hoe hy door kracht van taal dien trotsen heeft bestierd,
 En hoe hy eindelyk myn mededinger wierd
 Hy drong in ons geheim!... Wy zyn gewis verloren,
 Indien de koning naar zyn' raad alleen wil hooren.
 Gy weet dat ik voor lang des loozäarts val besloot;
 Thans breng ik eindlyk hem, door Nimrod zelv', ter dood,
 Indien gy, die my steeds in u een' vrind deed vinden,
 Niet aarzelt om dat stuk u met my te onderwinden.

MORAD.

Gy kent myn' stouten aart, myn trouw is u bewust:

Wees altyd, als voorheen, op beiden gantsch gerust.
 Myn grootheid steunt op de uwe; en ik zou dus nadezen,
 Verviel ééns uw gezag, niet meer uw zendling wezen.
 Gy weet hoe trouw ik steeds uw list ten dienste stond;
 Hoe ik, om uw belang, verborgen in den grond,
 In 't grot waar 't volk den wil der goôn tracht na te sporen,
 Hen myne stem, als die van 't godendom, deed hooren.
 Hoe dikwerf heb ik dus het blind gemeen geraên
 Op u, als 's lands profeet, eerbiedig acht te slaan?
 Gy zaagt het volk verbaasd aan uwe voeten knielen,
 En deed wat u weêr stond door 't razend graauw ontzielen.
 Dat hy die u weêr staat gedoemd zy door myn stem,
 Als door die van de goôn: het volk ontziele hem.

BEROSUS.

Uw raad waar' goed, indien des loozäarts nieuwe zeden
 Niet door een deel van 't volk reeds wierden aanbeden;
 Hy krygt veel aanhang, en de strenge gryzäart weet
 Hoe ik my opwierp en noch speel voor 's lands profeet.
 Zyn sehranderheid deed hem myn listen klaar doorgronden.

Hy kent het menschlyk hart, en weet dat looze vonden,
 Waardoor men 's menschen geest verblinden kan door
 De steunfels van 't gezag der volkverleiders zyn. (schyn,
 Ik moet, om, zonder vrees voor my, hem wiste ontlyven,
 Voor 't oog van Nimrod vrind van Zoroaster blyven,
 Schoon ik zyn leer' weêrspreek. Hoor eindlyk myn besluit:
 Gy weet waarom dit heir hier stand houd; alles milt,
 En roept dat Terags zoon den moorddolk is ontkomen;
 (Een mare uit Terags stam, bezwaarlyk in te toomen,
 Gesproten, om, ter wraak van zyn verraden hoofd,
 Vorst Nimrod van zyn heir en ryk te zien beroofd:)
 Bedienen we ons, myn vrind, van deze omstandigheden,
 Zo gunstig om een list tot zyn bederf te smeden:
 Men breng' myn' vyand in verdenking dat de stem
 Der dolle muitery alleen ontstond door hem.
 Draag zorg dat dit gerucht den koning koom' ter ooren.

MORAD.

Ik waag voor uw belang myn hoofd, gelyk te voren.

BEROSUS.

Gy waag uw hoofd voor my, maar ook voor u met één.
Blyve ik profeet, gy blyft myn zendling, als voorheên.
Ik ga den koning zien. Gy, tracht door schrandre treken
Den eerbied in het volk te mywaarts aan te kweeken;
Men voede om myn gezag de domheid in het volk.
Een schrandre geest belagcht profeet en hemeltolk.

Einde van het eerste bedrijf.

T W E E D E B E D R Y F .

Het Tooneel verbeeld de tent van ALORUS, van binnen.

E E R S T E T O O N E E L .

ALORUS, *alleen.*

Goden van myn land! 't was dan uw welbehagen
Eén' sterfing, ons gelyk, den fcepter op te dragen!
Wy zwichten voor uw magt, en eeren zyn gebied;
Maar waagt der menschen heil aan éenen sterfing niet.
Regeert den geest van hem dien gy hier doet regeeren;
Hy eere uw hoog bestier, gelyk wy 't zyn' hier eeren:
Opdat de magt door u gevormd ter heerschappy
Op de aard' der vromen troost, de schrik der boozen zy.
Beschermt myn grootsch besluit, doet myn ontwerp ge-
lukken, (rukken.
Om Nimrods geest den boei der ondeugd gantsch te ont-
De wroeging baart zyn ziel alree' de wreedste pyn...
Doet myne deugd de bron van zyn genezing zyn!

T W E E D E T O O N E E L .

ALORUS, ASSUR, *onder den naam van CALED.*

ALORUS.

Myn Caled, nader my. Gy hoort den staatsform loeijen;
Gy ziet van dag tot dag de staatsgevaren groeijen;
Licht zal een monarchy, noch naauwelyks ontstaan,
Door ons geweld beschermd, haast door geweld vergaan.
De Hemel heeft uw hart met moed en deugd beschoonen,
En 't voegt me in nood uw' moed en deugd op 't sterkst
ontvonken.

Uw vorst, uw boezemvrind, de steun van uwe jeugd,
Hangt heden gantschlyk af van uwen moed en deugd.
Ik eisch een sterke proef van beiden voor uw' koning;

Ik

Ik eisch voor hem en my de sterkste trouwbetooning.
CALED.

Wat trouwbetooning eischt ge? en welke een sterke proef...
Myn vader, dat uw taal voor 't minst my niet bedrœv'.
Gy zaagt altyd myn vuist myn' koningsrecht verweeren.
Een ander, durvende ooit van my die proef begeeren,
Wierd lichtlyk op dien eisch gewisfe straf bereid;
Maar gy verdooft myn toorne, en wekt myn tederheid.
De roem van 't geen myn arm, aan 't hoofd der helden-
drommen, (men,
Verricht heeft voor myn' vorst, is reeds zo hoog geklom-
Dat niemant, zonder my te hoonen, twyflen kan
Of ik verslaauwen zal, ter gunst van 't muitgespan.
In 't kort; tracht gy myn' moed tot grootheid aan te spoo-
ren,

Doe my van sterke proef noch trouwbetooning hooren;
Maar zeg: Myn zoon, ga heen; de wraak roept u te veld:
Beproof uw' sterken arm op 's vyands krygsgeweld.

ALORUS.

Ach! mogt uw arm min sterk, uw geest bedaarder wezen!
Uwarm doet my thans niets, uw drift doet me alles vree-

CALED.

(zen.

'k Weet dat ik driftig ben; maar 't is die drift alleen
Die Nimrod, meer dan ééns, behouden heeft voorheên.
't Is waar, 'k ben woest van aart; maar tot den dag van
heden

Leefde ik alleen by volk, dat, ruuw van aart en zeden,
Verhit op moord, en roof en wilde dieren jagt,
In niets zyn glori stelt dan in zyn ligchaamskracht,
Vernoegend' zich alleen met knods of scherpe klingen,
Geklemd in de yzren vuist, elkaêr den buit te ontwringen;
Dit 's myner vrienden aart, en ik verschil van hen
In niets wat hen betreft, dan dat ik sterker ben.
Myn groote lichaamskracht doet hen myn wenken eeren.
Sints Zoroaster hier ons volk de deugd kwam leeren,
Gevoelde ik dat zyn tong, tot myn verwondering,

Door kracht van taal myn hart op 't zagst door de ooren
ving:

Ik acht den gryzäart hoog, ik acht Berofus mede;
Hun leere is niets in 't veld, hoe heilzaam in de vrede:
Dees zetel, naauw' gevormd, gevest in menschenbloed,
Word door geen redekracht, maar heldenkracht behoed.

ALORUS.

Ik weet het nut der kracht voor stoute heldenscharen,
Dat een geweldnaar door geweld zich moet bewaren,
Dat kracht van rede een' troon gevormd door overmagt,
Min ter bescherming dient dan sterke lichaamskracht,
En dat een oorlogsman, die zich slechts moet doen vree-

zen,

Om te overwinnen juist geen wysgeer dient te wezen;
Maar in den held wiens wenk de krygsknecht gaê moet
flaan

Dient rede, lichaamskracht en moed gepaard te gaan.
Een heirvoogd sterk en stout, doch wild, en zonder oor-
deel,

Bezit zyn' heldenmoed en krachten zonder voordeel.
Befchouw in uwe drift uw grootste vyandin;

Waardeer de reden meer, waardeer uw krachten min.

Beloof me, indien gy wilt dat ik u in 't vertrouwen
Een wigtig staatsgeheim gerustlyk zal ontvouwen,
Waardoor ge uw' vorst behoên, uzelv' verëeren zult. . .

CALED.

'k Weet wat gy vergen zult. Voldoe myn ongeduld.
Hoe groot myn drift ook zy wanneer ik sla aan 't woeden,
Ik zal, kan ik hier door myn' vrind en vorst behoeden,
Myn drift, hoe zwaar 't my vall', groothartig wederstaan,
Te meer om uwen wil gehoorzaam te ondergaan.

ALORUS.

Myn Caled! . . ., Hemel! ach! ik voel myn leden beven!.,
Ach! zoud ge uw woeste drift, op myn bevel, weêrstre-

ven!

Maar ik vertrouw uw deugd: gy zyt oprecht van aart;

Gy

Gy hebt de zuivre trouw steeds in uw hart bewaard:
 Maar onvoorziene ramp kan licht een drift verwekken...
 Ach! zweer my dat gy nooit aan iemand zult ontdekken,
 Zelfs aan uw zuster niet, het geen gy uit myn' mond...

CALED.

Welân, ik zweer het u. Gy hebt myn hart gewond;
 Het voelt voor 't eerst de kracht van een angstvallig vreezen.

Die vrees, die ik my schaam, my onbekend voordezen,
 Word, 't zy uw rede die op 't spoedigst tegengâ,
 Licht de oorzaak dat ik straks op 't felstaan 't woeden sla.

ALORUS.

Ik doem uw woede, ik eisch alleen bedaarde zinnen.
 't Is tyd dat zulk een held zichzelve leere overwinnen!
 Gy weet welk een gerucht het gantsche land beroert;
 Gy ziet wat liefde uw volk tot Terags wraak vervoert...
 Wat zoud gy wel bestaan zo ik u wist te ontdekken
 Wie in het hart des volks de miltzucht op dorst wekken?
 Zoud gy wel, op myn' wil, tot welzyn van ons land...

CALED.

Ik zou op 't oogenblik hem dooden met myn hand,
 En dus, door hem voor 't oog der benden neerte vellen,
 De rust in 't siddrend ryk, tot Nimrods rust, herstellen.
 Hoewel ik Terags lot en 't jammerlyk elend'

Van zyn rampzalig kroost, (door 't gantsche land bekend,)
 In myn gemoed beklag, vorst Nimrod is myn koning,
 En heeft voor zyn bedryf een billyke verschooning:

't Was nuttig voor den mensch, door velen kwaad bestierd,
 Dat slechts één dapper hoofd zyn vorst, en schutsheer
 wierd.

(ven,

Held Nimrod wierp zich op, heeft zich tot vorst verhe-
 't Was billyk dat hy doodde al' wie hem dorst weêr streven.
 De dood van Terag was hoogst noodig voor den staat.
 Het kwaad verricht tot heil der volken is geen kwaad.
 Doch, 't zy daarmee zo 't wil, men zal my eer zien sterven.
 Dan dat ik ooit myn' vorst in nood myn hulp doe derven.

Heeft Nimrod voor den staat een kwade daad verricht,
 Hy is den goôn alleen des rekenſchap verpligt.
 Ik, in Berofus leer', van jongs af, onderwezen,
 Hoorde altyd my de trouw voor Nimrod aangeprezen;
 En Zoroaſter, die Berofus heimelyk doemt, (roemd.
 Weêrſpreekt den koning wel, maar heeft myn trouw ge-
 Ik zweer by al de goôn die Nimrods zetel ſchragen,
 Dat, wie door vals gerucht zyn' zetel durft belagen,
 Het volk oproerig maakt, en toelegt op zyn' val,
 Zodra ik hem ontdek', myn arm hem dooden zal.

ALORUS.

Hy is in myn geweld. Uw yver zal verkeeren
 Als gy dien muiteling door my zult kennen leeren...
 Ach! Caled...

CALED.

Spreek ronduit. Ge ontvonkt myn razerny!
 Doe my den ſnooden zien; eer ik...

ALORUS.

Zie hem... in my!

CALED.

(vader!

Helpt goden! Gy! ô Smart! ô Droefheid! Gy! Myn
 Myn bloed verſtyft van ſchrik! Hoe! Gy, een ryksverrader!
 Een muiter!... Hemel! ach! dat my uw blikſem treff',
 En my van al de drift die my beſtormt ontheff'!

ALORUS.

Verdenk myn deugden niet. Ontzie myn gryze haïren.
 Denk aan myn tedre zorg voor uwe kindſche jaren.
 Ken my... Ach! ken uzelv'. Beſchouw uzelv' niet meer
 Als Caled, wien de dood my heeft ontrukkt weleer...
 Heb deernis met uzelv'... Zie myne tranen ſtroomen...!
 Gy zyt...

CALED.

Volëindig! Spreek!

ALORUS.

Uit Terag voortgekomen.

ASSUR, *in de armen van ALORUS vallende.*

Ach!... Hemel!...

ALORUS.

Asfur, ach!... Myn Asfur! Terags zoon!
Herleef wêer in myn' arm. 't Wierd eertyds my geboôn
Meêdoogenloos den draad uws levens af te snyden;
Maar ik, in 't hart geraakt door teder medelyden,
Heb u met dezen arm voor 't moordgeweêr behoed.
Myn zoon, myn waarde zoon, hervat uw' heldenmoed!
Ons leven hangt 'er aan. Blyf Caled, als voordezen,
Tot dat ik by den vorst u Terags zoon doe wezen...
Uw zinnen, door myn reên te schielyk aangetast,
Door 't hooren van uw' staat te deerelyk verrast,
Zyn heden onbekwaam my verder aan te hooren.
Vaarwel! 't Voegt u 't geheim, gy zwoert my zulks, te
smooren.

Verberg uw drift. Gy zult noch dezen dag verstaan
All' 't gene ik eertyds heb, en 't geen nu dient gedaan.

DERDE TOONEEL.

ASSUR, *alleen.*

Ach! my, elendige! ach!... Hoe! Terag is myn vader!
Myn arm verdedigt dan zyn' moorder, zyn' verrader;
Wiens heerschezucht, zo verwoed tot moorden uitgespat,
Den last tot myne dood ook reeds gegeven had!...
Elendige! aan wat zy' ge uzelv' ook moogt beschou-
wen,

(trouwen!

Waarheên ge uwe oogen wend, 't voed all' uw misver-
Zou my myn vader ook verzaken, om zyn' zoon,
Voor Asfur aangezien, te dringen in den troon?
Maar waarôm durft hy dan een proef van trouw begeeren
Voor hem en Nimrods heil!.. Ach! waar zal ik my keeren!
Zyn' koning trouw te zyn, een oproer doen ontstaan,
En roemen op de deugd, ... hoe kan dit samen gaan!
Hoe word myn bange ziel door drift op drift bestreden!

Af-

Afgryfelyk mengeling van tegenftrydigheden,
 Hoe ge ook uzelve ontwind, hoe uwe ontwarring zy,
 Uwe uitflag kan niet zyn dan doodelyk voor my!
 Bedroog me Alorus, goôn! dan vind ik in myn' vader
 Een' fchelm, een' muiteling, een' fnooden ryksverrader;
 En zo het waarheid is 't geen hy te kennen gaf, (af.
 Dan eischt myn bloed van my den pligt der bloed wrake
 De pligt der bloed wrake!... Ach! wien moet myn vuist
 doen fterven!...

Dees dag doet my myn' vorst of mynen vader derven!
 ô Gadeloos verlies! De vorst heeft me in myn jeugd
 Gelyk zyn' zoon bemind, gevormd ter heldendengd...
 ô Stem der dankbaarheid! Ik kan u niet verfmooen!
 Maar welk een tedre ftem doet zich voor Teraghooren!
 Ach! een onzigtbre hand grypt mynen boezem aan,
 Terwyl me een fterke ftem dees woorden doet verftaan:
 „Uw vader is ontzield, men heeft u niet bedrogen”.
 Wat zagte tederheid perst tranen uit myne oogen!...
 Help Hemel! 'k roep u aan in 't wee my toeberaid!
 Natuur ftryd in myn hart met pligt en dankbaarheid;
 En wie van hen in 't einde ook moog' verwinnaar wezen,
 My staat min van de dood dan dien triomf te vreezen.
 Ja! 't zy ik Caled blyve, of waarlyk Asfur word,
 Ik zie my in een' poel van eindloos weê gefort!
 Myn zuster!... Hemel! ach!...

VIERDE TOONEEL.

ASSUR, AZA, *onder den naam van* MERODA.

MERODA.

Geeft my gehoor, myn broeder.
 Het ftaatsgevaâr groeit aan, de muitzucht word verwoe-
 Twee fterke benden, ftout op haar veréënd geweld, (der.
 Vertoonen zich, vol moeds, tot Nimrods val in 't veld.
 Zy hebben, om eerlang een kans op ons te wagen,
 Recht

Recht tegen over ons de tenten opgeslagen.
 Zy roepen, met een stem waar voor schier alles beeft,
 Verdelt de waardigheid van koning! Asfur leeft!
 Ook zegt men dat een hoofd der saamgerotte scharen,
 Zyn' zoon voor Terags zoon vermetel durft verklaren,
 En dat het volk, 't welk lichtzyn opperhoofd betrouwt,
 Dien jongling voor den zoon van Nimrods vyand houd.

ASSUR.

Ach! wat bericht gy my?

MERODA.

'lets 't gene ons heir doet beven.
 De vrome heilprofeet, Berofus, aangedreven
 Tot 's konings dier behoud, ontvonkt dit oogenblik
 Den moed in 't hart des volk, reeds wanklend door den
 schrik.

(nen.

Maar hoe! gy hoort my niet? Kan 't wezen! laat ge uw zin
 Gelyk het wuft gemeen, door ydlen schrik verwinnen?

ASSUR.

Ja, Meroda; ik beef, en op myn doodsch gelaat
 Is klaar te zien wat storm van driften 't hart weêrstaat.

MERODA.

Hoe! hy die nooit in 't veld zyn' vyand is ontweken,
 Voelt op een valsch gerucht zyn' heldenmoed bezweken?
 Verberg voor aller oog den toestand van uw' geest.
 Het krygsvolk, ziende uw vrees, zou, op uw spoor be-
 vreesd,

Naardien ze altyd in u hunn' steun in 't veld beschouwden,
 Uw' schrik als 't voorspook van een wisse neêrslag hou-
 den.

Denk dat des krygsknechts oog op zynen hoofdman ziet.
 Men overwint bevreesd den valschen Asfur niet.

ASSUR.

Die Asfur, wien het volk wil tot zyn hoofd verheffen,
 Kan myne ontroerde ziel in 't minst door vrees niet tre-
 Een Asfur meêr geducht voor Nimrods heerschappy, (ten;
 Meer doodlyk voor myzely, verwekt my vrees.

Me-

Hoe! gy,

Gy vreest dat, buiten hem wien thans de muiters eeren,
Een andere Asfur 't ryk en ook uzelv' zal deeren?
Hoe zal ik dit verstaan? Is u het brein verward?

ASSUR.

ô Ja!... 'k Voel my bekneld door de ysfelykste smart!
Vaarwel.

V Y F D E T O O N E E L.

AZA, *onder den naam van MERODA, alleen.*

Hy beeft! Hy zucht! Hy word door smart bestre- (den!
Hy vlugt! Wat zal dit zyn! Wat is hiervan de reden!
Wat onheil baart zyn hart die siddering, die pyn?
Wat andere Asfur zou hem hier toch doodlyk zyn?
Dit is een vreemd geheim? Wie zal my dit ontwinden?
'k Hoop door myn' vader best dit raadfel uit te vinden.
Maar Caled keert te rug... Hoe! van den vorst verzeeld!

Z E S D E T O O N E E L.

NIMROD, AZA, ASSUR.

T NIMROD, ASSUR *by de hand houdende.*
Ik zoek u in dees tent. Gy ziet my gantsch ontfeld.
Men heeft me op 't oogenblik een wis bericht gegeven
Wie onder 't muitend volk myn' vyand doet herleven.

ASSUR.

Hoe!... Vorst!...

NIMROD.

Ik zie gy beeft op 't hooren van die maar'.
Ach! dat de schuldige ons min nut, min dierbaar waar'!

ASSUR.

(ze vader...

„Wat hoor ik?“... Vorst! kan 't zyn? heeft dan myn gry-
NIM-

NIMROD.

'k Heb hem den naam ontdekt van onzen staatsverrader.
Uw vader slaat dit uur den valschen Asfur gaê,
Eer hy ons heir bespringe, en stout den storm besta.

ASSUR.

Maar die beschuldiging...

NIMROD.

Ach! waar' die enkel laster!

ASSUR.

Wie doet uw' vyands zoon herleven?

NIMROD.

Zoroaster.

't Is hy die my belaagt. Ik ben wel onderricht,
Dat niemand buiten hem dit oproer heeft gesticht.

ASSUR.

Die vrome gryzäart! hoe! die steun van uw belangen!

NIMROD.

ô Ja! ik heb hem reeds in zyne tent doen vangen.
Hy loogchent stout dat hy de vloekmaar' heeft verspreid
Dat Asfur waarlyk leeft; maar zyne afkeerigheid
Te mywaarts durft hy meêr dan ooit te kennen geven.
Hy zweert my dat de goôn myn' vyand doen herleven.

ASSUR.

„Waar ben, wat doe ik! ach!”

NIMROD.

Ik wist wel welk een' rouw
De misdaad van uw' vrind uw hart vewekken zou.
Maar laat uw zucht voor hem, om myn belangen, varen.
Herdenk myn zucht voor u, zelfs van uwe eerste jaren,
En overweeg hoe teêr uw koning u bemint,
En dat ge in hem een' vrind, een' tedren vader vind.

ASSUR.

„Hoe word myn hart gegriest!”

NIMROD.

Gy yst?

Ja, zie my beven. . . .

Ik moet .. Myn vader, vorst, zal my te kennen geven...
Duld dat ik u verlate. . . Uw weldaën en myn pligt
Verscheuren myne ziel. . . Ik beef voor uw gezigt!

Z E V E N D E T O O N E E L.

NIMROD, AZA.

NIMROD.

Ik sta verbaasd! Hy vlugt! Hy siddert voor myne oogen!
Heeft Zoroasters lot zo sterk zyn ziel bewogen?
Bemint hy hem, (misfchien alleenlyk om zyn leer.)
Dan meerder dan zyn' vorst, zyn' grootsten vrind welêer?
Kom, schrandre Meroda, laat ons zyn leed verzagten:
Hy mint u; doe my meer dan Zoroaster achten.
Vertoon uw' broeder, die myn vrindschap avrechtsloont,
Dat hy myn goedheid tergt, veröngelykt en hoont.

MERODA.

Zyn doling baart me, ô vorst! een billyk ongenoegen.
Ik zag, voor uwe komst, zyn' boezem deerlyk zwoegen,
Hy wrong de handen, en ik zag in dezen staat
Voor 't eerst een' tranenvloed en vrees op zyn gelaat;
Zyne oogen stonden wild, daar hy gestadig zuchtte;
In 't kort, hy is me ontvlugt, gelyk hy u ontvlugtte.
't Gaat vast dat hy, deez' dag in 't heimlyk onderricht
Hoe Zoroaster 't volk verleid en oproer slicht, (len,
En schrikkende om dien vrind uw wraak ten doel te stel-
Door vrindschap en door pligt zyn bevend hart voelt

NIMROD.

(kwellen.

Die kweelling staat my duur, dewyl ze een' tedren vrind
Doet nutloos zyn voor my, en myn gedreigd bewint.

MERODA.

(zen.

Hy nutloos voor uw' staat! Gy hebt dit nooit te vree-
Een held kan voor een wyleen prooi der dwaling wezen,

Zyn

Zyn hart kan kwynen; maar by 't klinken van 't geweer
 Gevoelt zyn hart geen zucht dan zucht naar heldenêr.
 Een groote ziel lyd smart, als 't lot hem in zyn vrinden,
 Voor deugdzaam aangezien, doet staatsverraders vinden;
 Maar, schoon zy hen beklagt; de smarten die zy lyd
 Vermindren dag aan dag, verdwynen door den tyd.
 Gy zult Alorus kroost, waar ge alles van moogthopen,
 Wanneer gevaar u dreigt, in 't grootst gevaar zien loopen.
 Ja, vorst, verwacht, ten steun van uw belaagd gebied,
 Van held Alorus zoon alleen uw' bystand niet:
 Dees hand kan ook voor u het treffend yzer voeren;
 Dees tong de vrouwen van uw helden 't harte roeren;
 Haar nopen om, vol moeds, aan harer mannen zy',
 Te stryden voor uwe eer en nieuwe heerschappy;
 Of liever in haar hart een edel vuur ontsteken
 Om uwen heldendrom meer krygsmoed in te spreken;
 Ken dus te recht, ô vorst! Alorus huisgezin:
 Zyn zoon zy u een held, zyn dochter een heldin.

NIMROD.

ô Gloriryke telg eens onnavolgbren vaders! ...
 Met zulk een heldenvolk weêrstaat men licht verraders!
 Uw fierheid spoort ons hart met kracht tot heldenêr.
 Herstel voor eerst de rust in 't hart uws broeders weêr.
 Men moog' tot ons bederf verwoed den sabel slypen,
 Dat vry de muiteling ons, stormende, aan koom' grypen,
 Dat zich het gantsche land tot onzen val veréén';
 Ons lot hang' van niets af dan van ons zelf alleen.
 Men doe, om meerder volk voor 't nieuw gezag te winnen,
 Rondôm myn' troon niets zien dan helden en heldinnen,
 En toon', den nyd ten trots, dat ons een muitgespan
 Wel gantsch verdelgen, maar nooit slaven maken kan.
 Zo moog' wie ons verwinne en doode in 't bloedig stry-
 Ons, in ons bloedig graf, de onsterflyke eer benyden, (den,
 Dat een verbonden heir, 't welk ons te kluistren zocht,
 Vergeefs de kluisters smeedde, en vruchtloos ons bevocht.

C

Men

Men zoek uw' broeder; ga. Ik zal me op u verlaten.
Doe hem, door kracht van taal, dien Zoroaster haten,
Die, hem en my en 't volk misleidend' door een' schyn
Van deugd, als duidlyk blykt, verdient gehaat te zyn.
Uw vader zal zich reeds in myne tent bevinden.
Ik spoei my derwaarts. Denk, wat ge u zult onderwinden,
Dat Nimrods staatsgeluk, in dees gesteltenis,
De bron van 't waar geluk van al uw maagschap is.

Einde van het tweede bedryf.

D E R D E B E D R Y F.

*Het Tooneel verbeeld de koningklyke tent, vatt
binnen.*

E E R S T E T O O N E E L.

NIMROD, BEROSUS, ALORUS. *Gevolg,
aan den ingang.*

BEROSUS.

(ven:

Ja, vorst, gy ziet in 't einde uw dwaling gantsch verdre-
Hy die zo stout de deugd u steeds heeft voorgeschreven,
Die vyand van uw' roem, is de oorzaak van 't gerucht,
Waarvan uw' zetel beeft, waardoor uw boezem zucht.
't Is tyd, gy moet dit uur een' ydlen eerbied smooren,
Voor hem, uit zyne rede, in uw gemoed geboren.
Wees koning, als voorheën, eer Zoroaster hier
Door list uw raadsman wierd, ten val van 't tryksbestier.

NIMROD.

(brengen,

Zyn misdaad grieft myn hart. Schoon ik hem om moet
Schoon reeds myn mond dit stemt, myn hart wil 't niet
gehengen.

't Geen hy van 't Godendom en 't Albestier ons meld,
Heeft my, ondanks uw' raad, de ziel geheel ontfeld.
Wat of hem op éénmaal zo laf zyn trouw doet schenden?
Hy heeft de deugd bemind, zolang wy hem hier kenden;
Hy laakte al ons bedryf, maar was nooit trouweloos.
Nooit word een vroom gemoed zo schielik laf of boos;
Hoe licht ons hart tot deugd of ondeugd zy te neigen,
Het maakt zich trapsgewyz' de deugd of ondeugd eigen.
Zo ééns een groote ziel tot misdryf overflaat,
Zy kan onmogelyk volharden in het kwaad;
De deugd zal in het kort het naberouw ontfeken.
Ik zelf, ik weet hiervan niet dan te wel te spreken.

Ach! Zoroasters deugd, die van uw deugd verschilt. . .

BEROSUS.

Hoe! vorst. . .

NIMROD.

Hoor my ten eind'. 'k Weet wat gy zeggen wilt.
 Gy vat myn meening klaar; en, tusschen ons gesproken,
 Ik waande dat gy zelf, in sellen haat ontstoken
 Op Zoroaster, hem arglistig had beticht
 Dat hy, op Asfurs naam, het oproer had gesticht;
 En niets zou dezen waan uit myn gedachten weeren,
 Zo Zoroaster zelf niet stoutlyk my dorst zweeren,
 Dat Asfur, op wiens naam myn bange boezem beeft,
 Onze euveldaen tot straf, door 't godendom herleeft.
 Ziedaar zyn wanbedryf. Hy moge ons voorts ontkennen
 Dat zyne list op my de muiters aan dorst schennen,
 Hy doet ons kwaad genoeg door zyn bekentenis
 Dat Asfur, Terags zoon, noch waarlyk levende is.

Doch raad me, in dit gevaar, ter gunst van myn belan.
 Hoe ik best handlen zal met mynen staatsgevangen. (gen,
 Zyn dood is zekerlyk het veiligst in deez' nood; . . .
 Maar zoek een' andren weg. Myn hart weerspreekt zyn

BEROSUS.

(dood.

Weerspreek uw dwalend hart, om op den troon te blyven.
 Hier is geene andre weg om uw gezag te styven
 Dan dat gy straks den geen' die u bekomring baart,
 Zelfs wien gy slechts verdenkt, doet sneuveln door het
 zwaard.

Een koning waagt zyn hoofd door traag te zyn in 't straffen.
 Gy kunt uzelf rust en veiligheid verschaffen:
 Slechts door één hand vol bloeds word beiden u bereid.
 Een vorst hoore op den troon geen mededoogenheid;
 Hy moet zyn veiligheid en roem alleen bedoelen,
 En om één' enklen moord geen wroegingen gevoelen.
 Als hy een' sterveling die smaalt op zyn gebied
 Doet straffen met de dood, dan strafth y de onschuld niet.
 Doe Zoroaster niet voor 't oog van 't leger sterven;

Men

Men doe in 't heimlyk, door vergif, hem 't leven derven,
En wyte zyne dood, die 't volk verbazen zal...

NIMROD.

Ik ly de naween noch van Terags ongeval.

ALORUS.

Vorst, durfik onbeschroomd u myn gevoelen uiten?

NIMROD.

ô Ja! help, tot myn rust, my met uw raadsbesluiten.

Geef myne ziel de rust, die Zoroasters leer'

My gantschlyk heeft ontruikt, door uwe wysheid weêr.

ALORUS.

Men spoed' zich niet te veel. Om alles klaar te ontwinden,

Moet Zoroaster thans in u zyn' koning vinden.

Men doem' hem niet te ras: men dwing' hem dat zyn mond

Ons straks de hoofden meld' van 't eerloos vloekverbond.

Men spaar' hem ons ten nut: men houd hem streng gevangen

Geen mensch kan uit zyn' mond het minst bericht erlan-

Opdat hy, reeds ontrouw om onbekende reên, (gen;

Het volk niets kenlyk maak' van onze arglistigheên.

Dreig hem hier heimelyk door wreede folteringen

De reên van zyn verraad hem uit den hals te wringen:

Indien hy u ontdekt, uit sidring voor de pyn,

Waarom hy oproer stichtte, en wie zyn vrinden zyn,

Is 't best dat zyn verraad alle uwe benden blyke, (ke.

En hy voor 't zwaard der wraak, voor aller oog, bezwy-

Men moet, eer hy voor 't oog van 't volk ter strafplaats

treed,

Naardien die looze held alle onze vonden weet,

Zyn tong, in 't heimelyk, hem uit den dals doen rukken;

Zo meld hy niet aan 't volk hoe loos wy hen doen bukken.

Zyn schuldbekentenis, daarna door 't heir verspreid,

Verdeelt zyn' aanhang licht, stelt ons in zekerheid.

Myn zoon, die hem bemint, zal licht zyn vrindschap

smooren,

Als Zoroaster zelf ons zyn verraad doet hooren.

Berosus dreig' myn' zoon met aller goden haat,

Zo Zoroaster hem noch waard is na 't verraad.
Myn kindren, lang gewoon Berofus godlyk te eeren,
Voldoen, gelyk het volk, hunn' heilprofeets begeeren.
Ik zal intusfchen 't heir....

NIMROD.

Die raad is wel bedacht:

Lei Zoroaster hier, en geef op alles acht.

BEROSUS. (schroomen:

Neen, vorst; gy moet vooräl het oog des loozäarts
Want geeft gy hem gehoor, 't is met ons omgekomen.

NIMROD.

Ik wil hem spreken. Ga, Alorus; lei hem hier.

T W E E D E T O O N E E L.

NIMROD, BEROSUS.

BEROSUS.

Geloof my: waarlyk, vorst! gy waagt uw ryksbestier.
Mistrouw een valsche deugd; wees koning: schuw de tre-

NIMROD. (ken...

Ik zal, dewyl ik moet, tot hem als koning spreken.

Hy nadert ons. Myn oog zal lezen in het zyn'!...

Ach! licht leest zyn gezigt in myne borst door 't myn'!

D E R D E T O O N E E L.

NIMROD, BEROSUS, ZOROASTER,
geboeid ()*. *Gevolg, aan den ingang.*

NIMROD, *zittende.*

Verleider! Valsche vrind, lees in uw' meesters harte.
Trotseer me in 't hooggezag, verheugu in myn smarte;
En roem, terwyl ge uzelv' in myn verdriet verheugt,
Op de onweêrstaambre kracht van uw geveinsde deugd,
Die my myn hartsgeheim arglistig wist te ontwringen,
U plaatfende in 't getal van myn vertrouwelingen;

Maar

(*) ALORUS geleid ZOROASTER binnen, en vertrekt.

Maar doe my tevens recht: ik heb u hoog geächt;
 'k Heb van uw fchanderheid de grootste hulp verwacht;
 Ik heb uw deugd vertrouwd, dit kunt gy niet weêrsprenken;
 Zelfs is myn wroeging u deez' morgen noch gebleken!
 Gy loont dan eindlyk myn vertrouwen met verraad?
 Waaröm beroert gy 't volk? Waaröm verricht gy kwaad?
 Waaröm doet de Oppermagt, door u ons aangeprezen,
 U, die hare eer verbreid, een' laff' verrader wezen?
 Uw godheid is verdicht, of dwaas in haar besluit;
 Ten minste zend ze in u een' flechten zendling uit.

ZOROASTER.

Hoe droevig is het lot der aartsgeweldenaren!
 Zy willen in den nood als vorsten zich verklaren,
 En door hun stoutheid heen vertoont hun boezempyn
 Dat ze arme slaven van een wankle grootheid zyn.
 Zou ik, elendig vorst! my in uw leed verblyden,
 Daar ik met smart uw ziel de wreedste smart zie lyden?
 Een smart die sterker drukt, dewyl gy die door dwang
 Voor 't volk versmooren moet, alleen om uw belang.
 Indien ik op de kracht van myne deugd zou roemen,
 Ik zeide u dat die kracht u reeds uzelv' doet doemen,
 En dat zy in 't vervolg, al waar 't ook tot myn' val,
 U tegen 't muitgespan getrouw beschermen zal.
 Doch denk niet dat ik ooit, om u 't gevaar te ontrukken,
 Laffartig stemmen zal in moord en gruwelstukken:
 Neen, dat de Hemelmagt ons liever saam' verniel!
 'k Ben liever zonder hoofd dan zonder zuivre ziel.
 Myn deugd alleen moet u in 't grootst gevaar behouên.
 Gy hebt myn deugd vertrouwt; misbruikte ik dat vertrou-
 wen?

Indien ik schuldig ware aan 't nieuw ontstaan gerucht,
 Dat naamlyk Terags zoon uw wreedheid is ontvlugt,
 Zou ik niet tevens 't volk, ten val van uw vermogen,
 Ontdekken hoe uw list hun zielen heeft bedrogen?
 Doen weten op wat wyze uw valsche heilprofeet
 Zyn godlyke achting schraagde, en duizend wondren deed?

Spreek op! wien heb ik ooit hiervan bericht gegeven?
 Neen, 't zyn de goden zelf die Assur doen herleven,
 Niet ik, die niets bedoelde in mynen levenstyd
 Het geen met zuivre deugd en ware reden fryd.
 Doch hy die myn bederf zo dikwyls dorst besluiten,
 Verdicht ook licht de maar' dat ik uw volk doe muiten;
 'kWeet dat een man, wien 't volk den naam van godstolk
 geeft,

Belaagt al wien hy vreest, verdelgt voor wien hy beeft.
 Wat de Oppermagt betreft, door my u aangeprezen;
 Die Magt, die gy trotseert, en heimlyk u doet vreezen,
 Betoont u reeds de kracht van hare geesfelroe';
 Zy brengt u door myn' mond de selste slagen toe, (bergen.
 Schoon gy voor 't oog van 't volk uw wonden moet ver-
 Misleide koning! beef, zo gy haar voorts durft tergen.
 Haar arm, volhard gein 't kwaad, dreigt u met wreeder straf;
 Haar donder bonst eerlang u van den rykstroon af.
 Caldea zal verheugd uw' yzren staf vertreden,
 En onder eedler vorst, bestierd door deugd en reden,
 Uw' snooden hemeltolk en zyn bedriegery
 Vervlocken, nevens u en uwe heerschappy.
 Omhels in tyds de deugd, en smaak de rust der vromen,
 Of sidder voor het weê dat u zal overkomen.

NIMROD, *ter zyde, tegen* BEROSUS.
 Gy ... Antwoord hem voor my ..., ô Deugd! ... ô Zelf-
 belang!..."

BEROSUS, *tegen* ZOROASTER.
 Gyzelf, niet ik, legt toe op uwen ondergang.
 Wie stout beweeren durft dat Assur is in 't leven,
 Verwekt een' muiteling, en is dus waard' te sneven.
 Doch om den vorst te ontslaan van zyne boezempyn,
 Zal myn gesprek meer juist en minder dreigend zyn.
 Wat schimpt gy dat ik 't volk arglistig heb bedrogen?
 Myn godheid is zeer sterk, geeft u in myn vermogen,
 En wedspreekt de vrees die 's konings boezem kwelt.
 Een vorst verzekert zich alleen niet door geweld;

De

De list moet zyn gezag ontwyfelbaar versterken,
En met geweld gepaard zyn rust en roem bewerken.
Een vorst die zonder list het ryksvermogen torst,
En niets heeft dan geweld, is slechts ten halve vorst.
Elk hoofd van ieder stam, gewoon in 't veld te leven,
Moest meer doorlist dan magt zyn aanzien steunfelgeven,
Dit weet gy. En men dient, ten steun van 't hoog bewint,
De tyden gaê te slaan waarin men zich bevind.
Ik heb dit doende ons volk doorlist aan ons verbonden.
Regeerkunst heeft alleen den godsdienst uitgevonden;
Gy weet hoe licht de mensch door godsdienst word ver-
heerd;

Dies smeedde ik hier een leer' die 't volk als godlyk eert.
Wie 't menschedom dwingen wil, dwinge eerst door list
de zielen.

Geloof my: door den tyd zal 't van profeten krielen;
Elk land verëischt 'er één'; en waarlyk voor een' staat
Is een profeet als ik een sterke toeverlaat
De wroeging is by u de geesfelroe' der goden,
De uitwerking van hun wraak, tot siddering der smooden;
Myn oor is voor de kracht dier valsche reden doof:
De wroeging is de vrucht van 't slijkziend' bygeloof.
Heeft Nimrod haar gekend eer hy u zag voordezen?
Het volk vreez' wroegingen, een vorst moet die niet
vreezen.

De god der koningen is 't nuttig zelfbelang,
Hun raadvrouw is de list, hun schutsheer is de dwang.

ZOROASTER.

Ik zal een gruweltaal, zo spoorloos, niet weêrleggen.
Bedrieg, bederf den vorst. Ik zal alleenlyk zeggen,
Dat de arm, dien gy trotseert, eerlang gewis uw' val,
Voor de oogen van het volk, door my bewerken zal.
„Maar, ach! wat ziet myn oog!... ô Hemel!”

VIERDE TOONEEL.

NIMROD, BEROSUS, ZOROASTER, *geboeid.*

ASSUR. *Gevolg, aan den ingang.*

ASSUR, *driftig binnen tredende.*

Wreede koning!
Verschoon deez' gryzen held, zyne onschuld eischt ver-
Wreek u op Asfurzelve; voldoe uw razerny.. (schooning.
Ach! zie hoe groot myn zucht voor de onschuld is!..

NIMROD.

Hoe! gy,
Myn Caled! wilt gy dan hem aan myn wraak onttrekken?

ASSUR.

Ik wil u, in den nood, een diep geheim ontdekken.
Zo hy die stout beweert dat Asfur waarlyk leeft
Van uwe razerny de dood te wachten heeft,
Dan voegt het u terstond deez' gryzäart vry te spreken,
En u...

NIMROD.

Voleind'.

ASSUR.

Terstond, op 't strengst aan my te wreken.

NIMROD.

Hoe zal ik dit verstaan?

ASSUR.

't Word tyd dat ik bekenne'
Dat ik, die Caled heet, in waarheid Asfur ben,

ZOROASTER.

„ô Hemel!”

NIMROD.

Gy!...

BEROSUS.

Ik schrik!

NIM-

NIMROD.

Ontzie uw' gryzen vader.

Verwoede muiteling! ontrouwe vrind! verrader!...
 Gy, Caled, gy aan 't hoofd van 't woedend eedgespan!
 Verlaat my alles! ach! myn boezem yst 'er van!

ZOROASTER.

Myn vorst, geloof hem niet. Hy durft om my te sparen
 Zichzely' dolzinnig voor uw' vyands zoon verklaren.

ASSUR.

Neen; om de onnoozelheid van haren boei te ontslaan,
 Behoeft Caled niet voor Asfur door te gaan,
 'k Heb vrinden...

NIMROD.

Snoode! ja; het zyn de muitelingen,
 Wier haat my, door uw vuist, een' dolk in 't hart wil wrin-
 gen. (menspant!...

Ge aanvaard den naam eens schelms voor wien men sa-
 Elk woord uit uwen mond doorgriefft myn ingewand.
 Spreek, wreede! wie deed u zo verre uzely' vergeten?

ASSUR.

'k Zal u doen weten, 't geen gy noodig hebt te weten;
 Maar nimmer zal de schrik voor foltering myn' mond
 Ontruken van wien ik myn' waren naam verstond.

Hoor toe: gy ziet in my den waren Asfur leven.
 Men heeft my van myn' staat bewys genoeg gegeven.
 Zodra 't my klaarlyk bleek, bestreed in myn gemoed
 De stem van uwe gunst de stem van Terags bloed:
 De laatste drong my sterk myn' vaders dood te wreken,
 En de eerste deed in my alle uwe weldaën spreken;
 En, 't zy ge my verdenkt, of inderdaad gelooft,
 Uw gunst, my steeds betoond, heeft myne wraak verdoofd;
 Te meer, wanneer men my deed weten dat myn vader
 Min op uw' last dan wel op last van een' verrader,
 Wiens naam men my verzwegg, verwoed is omgebragt,
 Door doodelyk venyn, niet door een legermagt.
 Ik, 't veinzen ongewoon, bezweer u by de goden,

Dat

Dat ik uw' troon belaag', noch tracht om u te dooden:
Ik eisch alleen van u dat gy te kennen geeft,
Wie tot myn' vaders dood u aangedrongen heeft.
Ik zeg u verders niets. Ik stel my in uw handen,
Stel Zoroaster in de mynen, slaak zyn banden.

NIMROD.

Misleide! ik zie te klaar den grond der stoute daad
Waardoor ge uzelv' ontteert, en schuldloos my verraad;
Maar...

ASSUR.

Ik verraad u niet: ik wil myn' plicht betrachten.

NIMROD.

Wacht voor dees tent myn' last.

Op ASSUR, en ZOROASTER wyzende.

Men breng' hen weg, myn wachten!

V Y F D E T O O N E E L.

NIMROD, BEROSUS.

NIMROD, *tegen BEROSUS, nadat zy
een weinig voorwaarts ge-
treeden zyn.*

Wat moet ik denken, spreek, van't geen de jongling (meldt)

BEROSUS.

Verban een twyfling, vorst, die u de ziel ontstelt.
De jongling durft alleen uit staatzucht zich vergeten.
All' 't geen hy ons verhaalt kan hy zeer lichtlyk weten
Het is genoeg bekend dat gy, uit hoogen nood,
Des trotsen Terags bloed in 't heimelyk vergoot;
En dat hy weet dat gy hiertoe zyt aangeraden,
Is niet onmogelyk: uw hart, te veel beladen
Met wroegingen, ontstaan door Zoroasters leer',
Heeft licht, onwetend', hem dit blyken doen welêer.
Schoon gy myn' naam niet meldde. In 't kort, naar myn
vermoeden,
Spruit al uw staatsgevaar uit deze twee verwoeden:

De gryzäart zoekt het volk te lokken op zyn zy',
De jongling doelt door list op uwe heerschappy;
In d'eersten ziet het volk Berofus licht verzeen,
De laatste kan voor 't volk een andre Nimrod wezen:
Zy doelen juist met ons op 't zelfde heerlyk wit:
De gryzäart word profeet door 's jonglings ryksbezit.
Zy roemen op hun deugd, wy ook, om ééne reden;
Zy staan elkander voor, gelyk we ook altyd deden.
Beschouw in Caled slechts een' andren Nimrod, en
Zie in den gryzäart niets dan 't gene ik waarlyk ben.

NIMROD.

Maar weet gy Caleds hart door fiddring niet te neigen...

BEROSUS.

Ik zou den jongling wel met 's hemels bliksem dreigen;
Maar Zoroaster heeft, eer hy zyn' vrind de rust
Des lands verstooren deed, in hem licht uitgebluscht
Al de achting voor myn rede; en ik durf vast besluiten
Dat Zoroaster, eer hy 't volk zo stout deed muiten,
Het hart des jongelings allengs heeft voorbereid
Om deze groote rol te spelen met beleid.

NIMROD.

Maar wat verricht ik best om beiden voor te komen?

BEROSUS.

Dat Caled straks de naam van Asfur worde ontnomen.
Dreig hem dat, zo hy zich voor Caled niet erkent,
De gryzäart voor zyn oog zal sterven in dees tent:
Hy moet, om zyn ontwerp gewis te doen gelukken,
Zyn' grootsten vrind en steun den arm der dood ontruk-
Door Zoroasters hulp raakt Caled in 't gebied; (ken.
Zo Zoroaster sterft raakt Caleds hoop tot niet.

De schrik des jonglings toon' waarnaar hy stout durst

NIMROD.

(trachten.

Ik keur dien voorslag goed. Men nader' my, myn
wachten!

ZESDE TOONEEL.

NIMROD, BEROSUS, ZOROASTER, ASSUR,
Gevolg, aan den ingang.

Gy zegt dan, u ter schande, en my ter ergernis,
 Dat buiten u in 't land geene andere Asfur is?

ASSUR.

ô Ja!...

NIMROD.

Verrader! beef. Ik zal me op u niet wreken;
 Maar op den snooden die de miltzucht wistte ontfleken!
 Myn volk!

ASSUR.

Wat zal dit zyn?

NIMROD.

Zeg dat gy Caled zyt;
 Want zo gy Asfur blyft is hy zyn leven kwyt.
 Ik zal, om 't volk zyn schuld op 't klaarst te doen be-
 schouwen,
 Terstond voor deze tent het hoofd hem af doen houwen;
 't En zy uw mond...

ASSUR.

ô Wreede!...

NIMROD.

Ik zeg noch ééns, ontken...

ASSUR.

Ontkennen! wat? dat ik de zoon van Terag ben?...
 Tiran! gy zult myn hart uit mynen boezem rukken,
 Eer gy de onnoozelheid om my voor 'tzwaard doet buk-

NIMROD.

Gy wilt dan Asfur zyn?

ASSUR.

Ja, tot myn levensënd'.

NIM-

NIMROD, *tegen zyn volk.*

Rukt Zoroaster weg, en dood hem voor dees tent.

Het volk grypt ZOROASTER aan.

ASSUR.

Bloeddorstige! ach!... ik zal... ik zal myn' pligt betrach-

NIMROD.

(ten.

Waarin zal die bestaan?

ASSUR.

Verwoede! in u te slagten...

Dat alles, zo gy hem ontzielt door moordgeweër,

Hier, hem ter wrake, in bloed, in puin en asch verkeer?

NIMROD.

Voor't laatst: wees Caled weër, gelyk gy waart voorde-

ASSUR.

(zen.

Ik ben myzelf' niet meer!... Ach! doe my alles wezen

Wat gy begeert. Alleen, spaar hem het levenslicht...

'k Voel dat de vrees in my voor myn verwoedheid zwicht.

Ik smeek u, om uzelv', voorkom myn dolle woede:

Myn hart is van haar kracht meer in te toomen moede;

En neemt zy de overhand, beef voor't gevolg daarvan!

Dees vuist zal u den kop verbreizlen, aartstiran!

Geen knods, geen yzren kling, ja zelfs geen vrees voor

Zal my beletten u met deze hand te dooden... (goden,

Wat zie ik!... Ik bezwyk.

Z E V E N D E T O O N E E L.

NIMROD, BEROSUS, ZOROASTER, ASSUR,

ALORUS. *Vier Wachten. Gevolg,**in het verschiët.*

ALORUS.

Myn vorst, het volk... ô Smart!

Wat deert myn' waardenzoon? Wat leed bestormt zyn hart?

Myn zoon, myn Caled! spreek... Hoe! vorst, ik merk

uwe oogen

Zien my met droefheid aan! Wat heeftu dus bewogen?...

NIMROD.

NIMROD.

Een slag voor u als my vol doodelyk verdriet.

Wyzende op ASSUR.

Hy noemt zig Terags zoon, erkent u langer niet.

ALORUS.

(der!

Hoe! gy? ontäärtel... Ach! vorst, ontzie een' gryzen vader!
 Heb deernis met myn lot. Myn zoon een ryksverrader!...
 Spreek, booswicht! loont gy dus myn zorgen voor uw

ASSUR.

(jeugd?

Ik was u ongetrouw; maar... ik bemin de deugd!
 Vaarwel.

NIMROD, *tegen de Wachters.*

Men sla hem gade.

ALORUS.

Ach! ik omärm uw voeten,

Myn koning. Gy alleen kunt al myn smart verzoeten.

Heb deernis met de weën ééns vaders, die zyn kind,

Zyn' laatsten toeverlaat, ó smart! misdadig vind.

Ik tartte altyd voor u de grootste lyfsgevaaren...

Nu is de luister weg van myne gryze haren!

Myn zoon, .. ach! Terags zoon! ó Wreedte tegenspoed!

Ontruikt my al de vrucht van mynen oorlogsmoed!

Ach! kan wel wreeder ramp een' vader overkomen!

Deze onvoorziene slag heeft me al myn' moed benomen!

Spreek noch geen vonnis, vorst! Myn zoon... Hy is zulks

NIMROD, *hem sterk aanziende.* (niet...

Myn hart spreekt noch voor hem, en deelt in uw verdriet.

Hou Zoroaster, als voorheen, op 't strengst gevangen.

Vertrek met hem, ga heen. Zorg, om myn staatsbelangen,

Dat uw bedrogen zoon myn' vyands naam verzaak',

Eer hy, om myn belang, my noodzaak' tot de wraak.

A G T S T E T O O N E E L.

NIMROD, BEROSUS.

NIMROD.

(ren?

W

at moet ik denken van all' 't geen wy zien en hoor-

Zou

Zou Caled warelyk uit Terag zyn geboren?

BEROSUS.

Dan is Alorus een verrader, in wiens bloed...

NIMROD.

Ik heb op uwen raad niet dan te veel gewoed.
My walgt de moordery. Ik wil geen bloed meer plengen.
Gy deed me éénmaal een' moord uit staatsbelang volbren-
Doch fints ik goden vrees, op Zoroasters raad, (gen;
Hebt gy myn finart gezien om die onëedle daad.
En 't geen hy ons bericht van één Ontzaglyk Wezen,
Welks wraak de sterveling die 't misdryf kweekt moet
vrezén, (hand,

Terwyl der vromen hoofd beschermd word door zyn
Ontroert, op 't gene ik zie, elk uur myn ingewand.

BEROSUS.

(len.

My deert uw zwakheid, vorst! Vooroordeel doet u dwa-
Is 't mooglyk, laat ge uw' moed door dwaze vrees bepalen?
't Geen Zoroaster ons van zyne godheid meld,
Word van myn godheid ook door my aan 't volk verteld;
Nochtans, 't is u bewust, bespot myn hart de myne,
En Zoroaster doet het zelfde omtrent de zyne.
Ik merk niet dan te wel waar door hy u misleid;
Hy sterkt zyn loos bedrog door openhartigheid,
En tracht u voor die deugd dien eerbied in te spreken
Dien wy voor onze goën in 't hart des volks ontfieken:
Hy oeffent zyn gezag als opperhemeltolk
By vorsten, daar ik 't myn' slechts uitbreide onder 't volk.
'k Zeg' 'nòch: hou hem, als my, in loos bedrog bedreven:
Ik deed, om staatsbelang, u Terag sùl vergeven;
Hy voert, om zyn belang, de muitery in top;
Zyn listig schelmstuk weegt myn daden waarlyk op.

NIMROD.

Maar wat zal ik bestaan? Spreek op, verlicht my nader.

BEROSUS.

Zie hier myn' laatsten raad: straf Caled, dien verrader,
En Zoroaster. Denk, des tyds gesteltenis...

D

NIM-

NIMROD.

Maar zo Alorus eens des jonglings vader is?

Wist ik uit's gryzäarts mond dat diep geheim te trekken!

BEROSUS, *na een weinig stilzwygens.*

My valt een middel in om dit geheim te ontdekken;
 Waardoor gy tegens hem, wien ge u vertrouwen gunt,
 Benevens Meroda en Caled toetfen kunt.

Indien Alorus snood zichzelf heeft vergeten
 En Terags zoon gespaard, de dochter zal zulks weten;
 En weet zy niet van hem dat ze is van Terags bloed,
 Men breng' hem in 't geval dat hy 't haar melden moet.
 Stel haar op heden voor dat gy aan haar wilt huwen:
 Zo zy hare afkomst weet zal zy dien trouwknop schu-
 En zo Alorus haar 't geheim niet heeft ontdekt, (wen;
 Dan waagt hy dat hy haar het gruwzaamst weê verwekt,
 Door haar haar' vaders beul ten echtgenoot te geven;
 Het geen hy nooit zal doen: zo hy haar spaarde in 't leven,
 Is 't zekerlyk geschied uit mededoogenheid,
 Daar hy haar door uw' echt een doodlyk lot bereid.
 Indien hy zwygend' haar de droefheid wil onttrekken
 Die 't huwlyk met den beul eens vaders moet verwekken;
 Zie dan 't ontwerp door hem gesmeed voor Terags bloed,
 (Zo 't uw verderf bedoelt,) verydeld, u behoed.
 Hy zal, geen vader zynde, uw huwlyk stout weê spreken,
 En Meroda gewis op u in haat ontfeken;
 Hy zal, haar, in den nood, om dezen echt te ontgaan,
 In 't heimlyk licht haar' naam en afkomst doen verstaan.
 Doch zo 't zyn dochter is, gelyk wy beiden hopen,
 Dan zal zyn eerezucht zelfs haar tot uw huwlyk nopen.
 Gy toont ook door deez' echt de volken dat uw geest,
 Daar ge aan de zuster huwt, den broeder weinig vreest.
 Ik raad u thans geen' moord. ô Neen! Beproof geruster
 Den vader door zyn kind, den broeder door zyn zuster.

NIMROD, *na zich een weinig bedacht te hebben.*

Dat is een goed ontwerp. Ik prys uw loos beleid.

Ach! ware uw deugd zo groot als uwe schrandereheid!

De

De fiere Meroda zal, is haar niets gebleken,
Om koningin te zyn myn' voorflag niet weerspreken.
Gy weet ik acht haar hoog; zy word' myn gemalin,
Myn volk beschouwe in haar zyne eerste koningin.
Zo Zoroasters list haar' broeder stout deed muiten,
Zy zal, aan my verknocht, den loozen toeleg sluiten;
En Caled, vòòr den echt met myn vergiffenis
Gepaaid, bekend licht straks dat hy noch Caled is.
Hoe ook myn voorstel haar verwondering moog' baren,
't Hangt alles aan de wyz' waarop wy 'thaar verklaren.
Ontbie haar in myn tent; men spreek' haar eerst alleen.
Doorgronden we een geheim zo vol verborgenheên.
Men kan daarna het lot van Zoroaster schikken.
Welân, verlichten we ons in weinige oogenblikken;
Volvoeren we een besluit, dat ons een eedgespan,
Of eenen vriendenrei in 't heir ontdekken kan.

Einde van het derde bedrijf.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

NIMROD, BEROSUS, AZA, *onder den naam van*
MERODA. *Gevolg, in het verschiert.*

Laat ons alleen; men zorg' dat niemant ons hier nader'.
Tegen BEROSUS, ter zyde.

„Houd Morad in 't geheim een oog op haren vader?

BEROSUS.

„Ja, Morad is by hem in Zoroasters tent.

„Alorus kan niets doen, of 't is ons straks bekend.”

NIMROD, *tegen* MERODA. (ken.

Neem hier uw plaats, zwyg stil, en hoor uw' koning spre.

Myn zorg voor uwe jeugd is altyd u gebleken.

Uw vader heeft getrouw myn staatsbelang gediend;

Uw broeder was de myne, en meer, hy was myn vriend;

En, schoon hy, tot myn smart, zyne afkomst durft ver-
zaken,

De rol van Asfur speelt, zich durft doodschuldig maken,

En myn bederf bedoelt; uwe en uw' vaders deugd

Eischt dat ik deernis hebb' met zyn misleide jeugd,

U voor het oog van 't volk te grooter achting toone,

En uwen vader meer dan ooit voorheen beloone;

Opdat myn volk verneem' dat ik om de euveldaad

Eéns snoodaarts geengeflachtten doel stel aan myn' haat

'k Zie u met deernis aan, omdat ik u zie treuren

Om Caleds euveldaên, die ook myn hart verscheuren

En ben te veel verplicht aan held Alorus trouw,

Om hem niet, nevens u, te troosten in deez' rouw.

Ik zal, uit achting...

MERODA, *met levendigheid.*

Vorst, wy hopen op uwe achting;

En die is loons genoeg voor onze pligtbetrachting.
Indien myn' vaders vuist u handhaafde in 't gebied,
Hy streed voor zynen vorst, en voor zichzelven niet.
Hy diende een' held, gevormd tot koning door de goden.
Dus eerde hy alleen hun schikking en geboden;
Hy deed alleen zyn' pligt, en wil geen ander loon
Dan een gerust gemoed, en zegen van de goôn.
't Is waar myn' broeders schuld doet my inwendig zuchten;
Maar als hy voor die schuld de jammerlyke vruchten
Der boosheid eens geniet door 't heilig wraakgeweêr, (eer.
Men noem' zyn' ondergang geen schandvlek voor onze
Myn broeder strekke uw wraak met recht ter offerhande;
Hy die een schanddaad doet behaalt alleen de schande.
Myn vaders hart en 't myne is vry van euveldaên,
Dus wryft myn' broeders schuld ons geenszins onêr aan;
En gy ziet dus, ô vorst! u door onszelv' ontslagen
Om onzer beider eer door eerbewys te schragen.
Verwerven eer en deugd fieraad door vorstlyk loon?
Neen, vleklooze eer en deugd zyn van zichzelven schoon.

NIMROD.

Uw fierheid kon myn hart, gy weet dit, lang bekoren;
Maar doe u minder streng omtrent myn goedheid hooren.
Een fiere en edele aart bekoort een groot gemoed,
Daar een te strenge en trotse alôm verâchting voed.
Uwe en uw' vaders deugd behoeft men niet te melden,
Men kan die roemen, maar men kan die nooit vergelden;
Ik ken haar beiden wel; dit weet ge. Om kort te gaan,
Wees meer met myne gunst, min met uw deugd voldaan.
Wie zich te veel verbeeld van 't geen hy heeft bedreven,
Wischt al den luister uit hem door zyn daên gegeven;
Wie op een weidaad stoft tergt hem wie die genoot;
Wie steeds zyn deugden roemt is van verstand ontbloot.
Gy hoort my gantschlyk uit, noch let op myn begeeren.
Uw deugd is waarlyk groot; mag ik die deugd niet eeren?
Ik weet dat Caleds schuld u niet bevlekt met schand'.
Ik bied, tot zyn behoud...

MERODA.

Wat bied ge my?

NIMROD, *haar sterk aanziende.*

Myn hand.

MERODA, *driftig opstaande.*

Uw hand!

NIMROD, *opstaande.*

O Ja! myn hart besluit met u te paren.

Gy schrikt?

MERODA, *met drift.*

Kan deze schrik u noch verwondring baren?

Gy bied my uwe hand, en eenen troon daar 't bloed
Myns broeders dezen dag u op verzekren moet!NIMROD, *met drift.*

Beklim dien troon gerust, uw broeder zal niet sterven.
Onze echt doet hem de vrucht van zynen toeleg derven:
Al 't volk, zodra ge uw hand my eens hebt toegestaan,
Ziet straks, gelyk voorheen, hem voor uw' broeder aan.
Dit is my wraaks genoeg; en hy, ziende u verheven.
Bekent u licht zyn schuld, die gy hem kunt vergeven.
Men banne een twyfling, die ons allen doodlyk is,
Uit aller harten, door onze echtverbindtenis.

MERODA.

Zodat ge om staatsbelang dit huwlyk aan wilt vangen?

NIMROD.

Een koning moet niets doen dan om zyn staatsbelangen.
Doch om u te doen zien dat ik daarom alleen
Niet noodig heb met u in dit verbond te treên,
Befef dat ik het volk van twyfling kan genezen
Al bleef gy Meroda, gelyk gy waart voordezen,
Al word gy niet door my verheven op den troôn:
Ik stel uw' broeders hoofd slechts voor dees tent ten toon,
En ruk daarna, vol moeds, uit deze legerwallen,
Om stormende op het heir des muiters aan te vallen:
Zo ziet Caldea hier één' Terags zoon geveld,
En d'andren omgebracht door Nimrods kryggeweld.

BEROSUS, *tegen* MERODA.

Wat voert uw driftig hart zo verr' van 't spoor der reden?
 Hoe! durst gy in geschil met uwen koning treden?
 Stout onderzoeken, daar hy u op 't hoogst verëert,
 Of hy uw hand uit liefde of staatsbelang begeert?
 Vermeete! durst uw tong uw' koning stout weërspreken?
 Hy is uw god op de aard'; de godheid zal hem wreken.
 Een engel, dienaar van het hemelsch wraakbesluit,
 Strekt in zyn slaande hand het vlammend wraakzwaard uit,
 Om uw vermetelheid te straffen voor onze oogen;
 Mynbyzyn slechts alleen weêrhoud het wraakvermogen.
 Hoogmoedig sterfing, beef! Het is uw grootste pligt
 Dat ge uw genegenheid naar die uws konings richt.
 Het voegt u zelfs voor hem, het zyn der goden wetten,
 Indien de nood dit eischt, uw leven op te zetten.
 Dat dan uw hart terstond in zyn begeerte stemm';
 Gy leeft niet voor uzelf, maar voor den staat en hem.
 Gyzelf erkent in hem den dienaar onzer goden; (den.
 Dus, zo gy hem weërspreekt, weërspreekt gy hun gebo-
 Hoor hunn' geduchten wil, zy spreken door myn' mond;
 Beef voor hunn' blikfemschicht, of stem in 't eechtverbond.

MERODA, *hem te voet vallende.*

o Hemeltolk! Profeet! Geleidsman onzer scharen!
 Genade; ach! doe de wraak, op uw gebed, bedaren;
 Ach! weêr haar van myn hoofd. Welân, ik ben bereid,
 Voltrekken we, op uw' last, de huwlyksplegtigheid.

BEROSUS, *haar opheffende.*

De hemel heeft om my den bliksem wederhouden, (den,
 Schoon reeds myne oogen hem in vollengloed aanschouw-
 Gegrepen in de vuist eens engels, die uw hoofd
 Daar meê reeds had verplet, had gy my niet geloofd.
 Ik zie, op uw berouw, het dreigend wraakvuur smooren.
 Geloof en waar berouw kan 't godendom bekoren.

Op morgen is de tyd waarop u 't godendom,
 Door myne hand, verbind aan uwen bruidegom;
 Doch eer het uur genaakt waarin wy d' echt voltrekken,

Voegtu de deugd in 't hart uws broeders op te wekken.
 De hemel eischt door u zyn schuldbekentenis.
 Dwing Caled dat hy zegg' dat hy nòch Caled is.
 Spreek eindlyk als vorstin, en dreig hem mer de goden,
 Jadreig hem dat gy hem op 't oogenblik zult dooden,
 Zo hy hardnekkig blyft, en noch de deugden roemt
 Des gryzäärts door wiens list hy stout zich Asfur noemt.
 De wacht gehoorzame u. Gy zult uw' broeder spreken,
 En als in dat gesprek zyn hart is u gebleken,
 Meld zulks terstond aan ons, tot welzyn van den staat.
 Beef, zo ge ons iets verbergt, voor aller goden haat.

T W E E D E T O O N E E L.

H A Z A, *onder den naam van MERODA.*
 Hoe beeft myn hart van schrik! Vergeeft me, ô strenge
 goden!...

Ik heb uw' vromen tolk geen' wederstand geboden.
 Myn hart acht Nimrod hoog; het heeft hem niet weêrstaan
 Dan om eerst op den wil myns vaders acht te slaan.
 Myn broeder bovendien, mischien gedoemd tot sneven...
 De vrome heilprofeet heeft al myn' schroom verdreven!
 Myn zinnen zyn bedwelmd! ô Goôn van 't vaderland,
 De bliksem was dan reeds ontfloken in uw hand!
 Uw tolk alleen deed dien in de engenvuist verdooven!
 Gelukkig zyn de geen die uw' profeet gelooven!
 Ach! dat myn' broeders hart zich weêr met u verzoen'...
 Hy komt. Ik zal den wil van uw' profeet voldoen.

D E R D E T O O N E E L.

A Z A, *onder den naam van MERODA, ASSUR.*
Vier Wachten, in het verschiët.

A M E R O D A. (ten?
 ch! Caled, 't is dan waar, gy durft uw' pligt verge-
 Gy word een muiteling? gy durft u Asfur heeten?
Weet

Weet gy wel wat gy doet? Vreest gy der goden haat
 En sellen bliksem niet in 't eerloos ryksverraad?
 Hoe beeft myn hart om 't weê dat u zal overkomen!
 Heb deernis met uzelv', leer voor u zelven schroomen.
 Beschouw wat smart myn ziel om uwe misdaad lyd.
 In aller goden naam! zeg dat gy Caled zyt.

ASSUR.

Wat fryd van pligt en deugd in zo veel lyfsgevaren!...
 Ô Hemel! moest ge my tot deze proef bewaren?
 Myn zuster zelf begeert dat ik myn' naam verzaak',
 En als bedrieger my elks afkeêr waardig maak';
 Zy, die zichzelf niet kent, begeert dat ik nadezen,
 In weêrwil van myzelv', my onbekend zal wezen!
 De deugd begeert van my dat ik rondûit beken',
 Op dat ik de onschuld redd', van waar en wie ik ben,
 En myn gestrengte pligt begeert dat ik zal zwygen
 Van wien ik mynen staat ooit kon te weten krygen.

Ô Sterfling! die uzelv' vergeet in uw geluk,
 Hoe ras verkeert uw heil in eindeloozen druk?
 Gy legt verheugd u neêr des avonds, en de morgen
 Houd u het nadrend leed, u toebereid, verborgen;
 Gy richt u vrolyk op, en in één oogenblik,
 Verkeert één slag van 't lot alle uwe vreugd in schrik!
 Ja, na een enkel uur waarîn wy vreugd genieten,
 Volgt straks een gantsche dag van duizend zielverdrieten.
 Wat is sints deze nacht myn heilryk lot verkeerd!
 Op gistren wierd myn deugd van elk op 't hoogst geêrd;
 Ik minde en wierd bemind van mynen gryzen vader;
 Ik was zyn grootste vreugd, myn zusters troostte gader;
 De zon verliet myn oog, ik dacht aan geen verdriet,
 En naauw' beschynt ze ons weêr, of alles is tot niet.
 Een enkel wreed geheim, dat my van smart doet sterven,
 Doet my myn' vader, vorst, myn' roem en zuster derven.
 Ik, die op gistren elk kon met myn' wenk gebiën,
 Word heden hier van elk voormiltera aangezien; (smarte,
 Men zwygt, men viëd me alôm, en, tot noch grooter

Een zuster, my zo waard, beproeft myn zuchtend harte;
En wie weet welk een' storm ik noch heb door te staan
Eer myn gezigt deez' dag de zon ziet ondergaan?

Myn zuster noop op my niet tot lage wanbedryven.
Ik, die myzelven ken, zal eeuwig Asfur blyven.
En wat men ook besta, hoe ook 't gevaar vergroot',
'k Ben grooten Terags zoon, en blyf zulks tot de dood'.

M E R O D A.

Myn broeder, hoor myn rede, ik smeek u my te hooren,
Ach! wees toch Caled weêr, gelyk gy waart te voren.
In aller goden naam! verzagt myn wreed verdriet.
Herneem uw' waren naam.

A S S U R.

Zeg eer, verlaat dien niet.

M E R O D A.

Wel, meld my dan voor 't minst wiens mond u heeft doen
Dat gy uit Terag sproot, en Asfur word geheeten. (weten
Ach! spreek, verlicht myn hart in zyne onsteltenis,
Bewys dat Meroda uw zuster Aza is.

A S S U R.

Helaas! wat vergt ge my? Ach! zo ge uzelve al kende...
Wacht tot de nacht verschynt, de dag loopt reeds ten ende.
Dees nacht, of morgen...

M E R O D A.

Ach! voldoe myn ongeduld...

A S S U R.

Ik zweêr dat ge u, ten langste, op morgen kennen zult.

M E R O D A.

Maar zeg my eerst dit uur wie u uw' naam deed hooren.

A S S U R. (ren.

Verwacht zulk nooit van my. Ik heb hem trouw gezwo-

M E R O D A, *op eene trotse wyze.*

Wel, nu ge uw zusters deugd in 't minst niet meer ver-
trouwt,

Maar al uw hartsgeheim voor haar verborgen houd;

Nu ge aan haar tederheid u niet wilt overgeven,

Zal

Zal ik dit oogenblik u voor myn magt doen beven,
Verleider! denk niet meer dat ik u teêr bemin.
Beef, snoode! zie in my...

ASSUR.

Vaar voort.

MERODA, *zich nederzettende.*

Uw koningin.

ASSUR.

Hoe! gy myn koningin! "ô Hemel!,,

MERODA.

Ja, verrader.

ASSUR.

Ach! stemde Nimrod niet in 't sterven van uw' vader?

MERODA.

Bedrieger! spaar uw list, die niet gelukken zal, (val.
Voor 't laatst; herneem uw' naam, of vrees uw' wisten
ASSUR, *na een weinig peinzens.*

Myn zuster,... myn vorstin, nu ik u dus moet noemen,
Zo gy my schuldig acht, welân! gy kunt my doemen.
Ik merk wat strikken my de looze staatzucht spreit.
ô Voorwerp van myn liefde en mededoogenheid!

Ach! durf ik u niet meer gelyk een broeder spreken,
Vergun my voor het minst als onderdaan te smeeken.
Ik val u voor uzelve en niet voor my te voet.

Heb deernis met uzelve, en zie myn' tranenvloed.
Besluit uw nadrend weê uit de angsten die my kwellen...

Ik smeeke u om den echt met Nimrod uit te stellen.
Wacht toteen held, wiens deugd het all' te boven gaat,
U tot den grooten echt met uwen koning raad.

Alorus zal gewis dit huwlyk wederstreven,
Hy zal... Ik kan niets meer aan u te kennen geven.

MERODA.

Wel, nu gy Asfur blyft, en niets bekennen wilt,
Zal ik myn' pligt voldoen! 't is vruchtloos tyd verspild.
Gy wacht! genaak.

ASSUR, opstaande.

Helaas! het is dan tyd van scheiden!

Ô Ysfelyke dag, zo doodlyk voor ons beiden!...
Men heeft uw jeugd verleid, elendige! en myn hart
Gevoelt reeds de yslykheid der u beschoren smart.
Men wist door 't hoog gezag uw jeugdig oogte blinden!
Eerlang zult ge op den troôn uzelf misdadig vinden!
Myn zuster, noch één woord: ons beider ongeluk
Of heil, hangt heden af slechts van één heldenstuk:
Waarín het zal bestaan is zelfs voor my verborgen;
Wy zullen 't beiden zien, licht op den dag van morgen.
Doch 't gene ik zeker weet, en veilig melden kan,
Is, dat ik, schoon verknocht aan 't heimlyk eedgespan,
Myn' vromen vaders dood niet op myn' vorst zal wreken;
Dat's konings weldaën sterk in mynen boezem spreken;
En dat hy die my trouw myn' staat te kennen gaf,
Niet wil dat ooit myn vuist myn' koning storte in 't graf,
Ja dat ge uw' vaders dood vorst Nimrod moogt vergeven;
Maar dat u niet betaamt met hem in d'echt te leven.
Ik zie gy staat verbaasd door zo veel duistre reën...
De tyd verklare u die. Vaarwel. Men lei my heën.

MERODA, met een dreigende houding, opryzende.
Gy zult, op 't oogenblik...

ASSUR.

Ik kan u niets ontdekken.
Onzalige!... ach!... Doe my terstond van hier vertrekken.
Licht schoot, indien ik bleef, myn' heldenmoed te kort...

Geheel verwoed.

Ik vlied voor uw gezigt, dat me onverdraaglyk word!

Hy vlugt.

MERODA, tegen de wacht.

Verzel hem, doe terstond myn' vader herwaarts komen.

VIERDE TOONEEL.

NIMROD, BEROSUS, AZA, *onder den naam van*
MERODA.

Wel, hebt geiets van 't verraad uit Caleds mond ver-
NIMROD.
MERODA. (nomen?)

Hy blyft hardnekkig, vorst. Ik weet in dit geval
Niet wat ik denken moet, of wat ik denken zal.
Ik heb hem loos getoetst; doch hy wil niet verändren,
En al zyn redenen weerspreken klaar elkandren:
Hy speelt voor Terags zoon, en die 't hem wezen doet
Verbied hem dat zyn vuist op u, zyn' koning, woed';
Hy noemt my zuster; 'k mag u Terags dood vergeven,
Maar 't voegt my niet met u in 't echtverbond te leven;
Myn heil en 't zyn' hangt af van ééne heldendaad,
En 't is hem onbewust waarin die daad bestaat;
Doch morgen zal misfchien zich alles klaar ontwinden.
My dunkt dat hy alleen onze oogen wil verblinden
Door veel verwarringen, tot dat een eedgespan,
't Geen hy voor ons verbergt, hem veilig helpen kan.
Licht rekt hy loos den tyd. Ik beef in dees gevaren.
Doe hem door dubbele wacht in deze tent bewaren.
Ik heb myn' pligt, op last van 't godendom, volbragt,
En voorts myn' vader doen ontbieden door uw wacht.
Hy nadert.

VYFDE TOONEEL.

NIMROD, BEROSUS, AZA, *onder den naam van*
MERODA, ALORUS. *Gevolg, in het verschiët.*

Waarde vriend! ik zie met smart u treuren.
NIMROD.
'k Heb deernis met de ween die u het hart verscheuren.
Ik heb uw' wrevlen zoon, die my als u bedroeft,
Naar-

Naardien hy u verzaakt, door Meroda beproefd;
 En heb, om u en my, dien muiteling, dien snoeden,
 Door haren mond dit uur vergifnis aangeboden,
 Mits hy, door haar genoopt, tot rust van 't ryksgebied,
 Op 't oogenblik den naam van Asfur varen liet;
 Doch die verwoede zoon, hardnekkig, als te voren,
 Blyft voor zyn zuster doof, doet zich als Asfurs hooren.
 Waartgy zyn vader niet, ik zou terftond door 'tzwaard
 My wreken op dien fchelm, die zo veel onrust baart;
 Doch ik zal evenwel dien flouten miter ftraffen;
 Maar door zyn ftraf uw deugd een heerlyk loon ver-
 fchaffen:

De ondankbre Caled zie, door felle fpyt vervoerd,
 Zyn zuster op een' troon waarop hy heimlyk ioert.

ALORUS.

Hoe! vorst, myn dochter... zy! naastu ten troon verheven?

NIMROD, *hem fterk aanzienste.*

ô Ja! kan ik myn hand aan beter voorwerp geven?
 Ik geef door mynen echt uw dochter flechts een deel
 Van 't gene uw trouw en moed my fchonken in 't geheel.
 Deze echt zal Caleds hart in felle woede ontfteken.
 Ik kan me op grootscher wyz' nooit van zyne ontrouw
 wreken.

Ons oorlogsvolk beschouw', ten roem van uw gezin,
 In u myn' vader, in uw dochter zyn vorstin.

ALORUS.

Ik fta geheel verbaasd om 't geen ge my doet hooren,
 En tevens gantsch verrukt om de eer myn huis befchoren;
 Hoe veel verrasfingen op 't eigenfte oogenblik!
 Ik word by u ontboôn, ik nader u vol fchrik,
 In waan dat gy, met recht in fellen toorne ontfoken,
 Het vonnis van myn' zoon in 't eind' had uitgesproken,
 En vind, op myne komst, my 't heerlykst lot bereid,
 Ja zelfs myn bloed gevest in de oppermogendheid
 De ontroering die gy ziet op myne zinnen werken
 Doet klaarlyk u den ftaat van myn gemoed bemerken.

Al had ik niets gevreesd, en niets dan heil verwacht,
Noch had me een heil zo groot verbazing aangebragt.

NIMROD.

Gy stemt dan in den echt?

ALORUS.

Zoude ik uw' wil weêrstreven?

Vorst! kan ik op dit stuk u klaarder antwoord geven?

Myn dochter, en voortaan myn koningin, regeer.

Aanvaard terstond de hand van uwen opperheer.

Zyn wil is ons een wet, ja zelfs de wet der goden.

Bewaar, zo veel gy kunt, hem voor de list der snooden;

Opdat de heerscher van dit nieuw gevormd gebied

Van uwe deugd zo veel als van myn' moed geniet'.

MERODA.

Myn vader, op uw' last zal ik een trouw voltrekken

Waartoe der goden tolk myn hart reeds op kon wekken.

Doch noem my dochter, als welêer, geen koningin;

Ik smeek het u als kind, ik eisch het als vorstin.

BEROSUS, *tegen den koning.*

De nacht genaakt alrec', laat ons voor 't leger zorgen.

Bepaal de plegtigheid van uwen echt op morgen.

Tegen ALORUS.

Myn vrind, gelei uw telg naar uwe legertent;

Men maak' vorst Nimrods wil terstond het heir bekend.

Zo dra de morgenzon ons weder is verschenen,

Zal ik het vorstlyk paar in 't open veld veréenen.

Men stort daarna, vol moeds, op d'andren Asfurs rot,

En spreek' van uwen zoon, en Zoroasters lot.

ZESDE TOONEEL.

NIMROD, BEROSUS.

NIMROD.

Zy stemmen in den echt. Ik heb hen kennen leeren.
Ik zag de dochter u als 's hemels zendling eeren,
Waaruit my klaarlyk bleekt dat ze uit Alorus mond,

Van

Van al uw listen nooit één enkel woord verftond.
 Hy heeft haar in uw leer' getrouwlyk onderwezen.
 Ze is waarlyk van zyn bloed! 'k Heb Asfur niette vrezen.
 Alorus eerzucht bleek in 't ftemmen van den echt,
 Die my voor Terags kroost door hem zou zyn ontzegd.
 Maar hoe nu best in 't heir 't vooroordeel voorgekomen?
 Want Caled word hier licht voor Terags zoon genomen:
 Deze echt verzekert my wel van Alorus trouw,
 Maar niet van 't gansche heir, 't gene ik met fchrik aan-
 fchouw.

Licht morgen, naar 't bericht...

BEROSUS.

Befchouw vol moeds de fcharen...

Ik zie uw fiddring nòch; laat uw vooroordeel varen.

NIMROD.

Ach! myn ontroerd gemoed voed zyne knaging nòch.
 Hoe groot uw wysheid zy, ik walg van uw bedrog.
 Schoon Zoroaster my met Asfur stout durft dreigen,
 Ik voel nochtans myn hart tot Zoroaster neigen.
 Licht zoekt hy heimlyk my van uw bedrog te ontfiaan.

BEROSUS.

Opdat gy, na myn' val, aan 't zyne bloot zult ftaan.

NIMROD.

Maar wat verricht ik best in deze omftandigheden?

BEROSUS, *een weinig verftoord.*

Verklaar me uw meenig kort: wilt gy den troôn betreden,
 Of afstaan? Zeg ronduit wat meest uw hart bekoort.

NIMROD.

Bewaar my op den troôn, maar niet doormenschenmoord.
 Doch zo ik myn gezag daar door zal moeten fchragen,
 Laat ons, als 't helden past, in 't veld ons leven wagen;
 Men plenge zonder ftryd geen bloed meêr om 't gebied:
 Bloedftorting in den ftryd baart my die wroeging niet.

BEROSUS.

Bedien u van myn list, zo gy noch wilt regeeren.
 Gy zyt té verr' gegaan om nu te rug te keeren:

Gy zyt nu koning, gy regeert dit gantsche land,
 Gy kunt uw waardigheid niet derven zonder schand'
 En zeker lyfsgevaar. Bewaar uwe eer en leven.
 Volg myn' getrouwen raad. Myn list heeft u verheven,
 't Is billyk dat zy ook, eer u 't gevaar verplett',
 U op den troôn behoeft, en uit gevaren redd'.
 Gy zult, volgt gy myn' raad, op morgen rust genieten,
 En zonder dat gy 't bloed van iemand zult vergieten.
 Ik had u dezen raad reeds vroeger doen verstaan,
 Zo ge op Alorus deugd gerust had kunnen gaan;
 Nu gy van zyne zy' geen ontrouw hebt te schroomen,
 Meld ik u onbevreesd wat ik heb voorgenomen.

In 't midden van dit woud is een bevallig oord,
 Waar 't bygeloovig volk naar myne oraklen hoort:
 Gy weet hoe Morad, loos in eene grot verftoken,
 Daar steedsvoor godheid speelde, en 't volk heeft toegespro-
 Hoe dikwyls heeft zyn stem, geklonken uit de grot, (ken;
 De woeste drift bepaalt van 't woelziek oorlogsrort?
 Die godspraak heeft ons meer dan ééns gediend te voren,
 En 't volk waant uit die grot de godheid nòch te hooren.
 Bedienen we ons op nieuw van 's volks onnoozelheid.
 Het worde, op uwen last, weêr voor de grot geleid.
 De stem' van Morad zal op morgen 't volk doen weten,
 Dat Caled, loos verleid, zich stout durft Asfur heeten;
 Dat Asfur niet meer leeft, en dat de goôn verbiên
 Ooit iemand, na deez' dag, voor Asfur aan te zien.
 Geen mensch zal Caleds woord of eed dan meêr gelooven.
 En opdat niemand hem van 't leven zal berooven,
 (Want de yver voor de goôn spoort blinde geesten aan
 Om wat de goôn weêrspreekt zeer licht ter neêr te slaan,)
 Zal ik op 't strengst gebiên dat niemand hem zal deeren.
 Gy moet na dit bedryf, om verder kwaad te keeren,
 Den jongling en den geen' die loos hem heeft verleid
 Voor eeuwig kerkren doen, tot onze veiligheid.
 Dat Zoroaster niets hier van te weten kryge:
 Men sla op 't naauwst hem gaê; men zorge dat hy zwygde.

Zo houd' dees nutte list, ter gunst van uw belang,
De zielen steeds verblind, de zwaarden in bedwang.

NIMROD, *na een weinig stilzwygens.*

Ik stem hierin uit nood; ik moet myzelve bewaren.
Kom, laat ons dit besluit Alorus openbaren;
Hy hielp ons, meer dan eens, in die bedriegery.
Wy hebben hem beproefd, hy sta op nieuw ons by.
Hy helpe ons, als welêer, het dom gemeen verblinden.
Ik zal my voor de grot aan Meroda verbinden.
De godspreek geef' met één het vorstlyk huwlyk klem...
Ik sidder als ik denk in wat bedrog ik stem.
Gy en de hooge nood doet my dit stuk voltrekken;
Maar zo 't misleid gemeen die kunstgreep mogt ontdek-
Zorg dan voor uw behoud; naardien ik in dien nood (ken,
Moet loochnen dat ik wist hoe gy my bystand bood.

Z E V E N D E T O O N E E L.

BEROSUS, *alleen.*

Zulks heb ik lang voorzien; dit had ik steeds te vreezen.
Gy moet van myn bedrog by 't volk onkundig wezen:
Het zou, wierd ik betrapt in myn bedriegery,
U medepligtig ziende, u dooden nevens my.
Ik kan, éénmaal ontdekt, van niemant hulp verwerven.
Caldeeuwen, knielt voor my; bid me aan, of doet my ster-
Profeten zoeken niets dan eerbied of het graf. (ven!
Hoe dikwyls hangt hun tot slechts van één kunstgreep af!

Einde van het vierde bedryf.

V Y F D E B E D R Y F.

Het Tooneel verbeeld een aangenaam veld, omringd met boomen. In het midden ziet men een grot. Vooraan op het Tooneel staat een altaar, gebouwd van groene zooden.

E E R S T E T O O N E E L.

BEROSUS, MORAD.

MORAD.

Ik heb uw' wil verstaan; ik zal myn' pligt betrachten.
Gy moogt van uwe list een goed gevolg verwachten.
Alorus houd de wacht in Zoroasters tent;
Dus blyft wat hier geschied uw' vyand onbekend.

BEROSUS.

Gy hebt dit wel bezorgd; ik heb dus niet te vreezen.
Laat ons den vorst in 't eind' van al zyn smart genezen.
Ik zie de morgenzon schynt reeds door de Oostkim heen.
Ik hoor gerucht. 't Is tyd om in de grot te treên.
MORAD gaat in de grot.

T W E E D E T O O N E E L.

BEROSUS, NIMROD, AZA, *onder den naam van*
MERODA; MORAD, *in de grot. Priesters,*
met jakkellicht. Gevolg van den koning.
Het volk.

BEROSUS.

(digt!

Doorluchtige opperheer! ô Vorst, elks achting waar-
Zie tot uw' grooten echt, elks wensch, hier alles vaardig.
'k Zal met dit offermes, voor 't oog van deze schaar'.
Een offer slachten doen op dit gewyde altaar;

E 2

Om,

Om, schoon der goden last tot d'echt u is gebleken,
 Hen over uwen echt hunn' zegen af te smeeken.
 De godsvrucht is een steun der vorsten in 't bewint.
 Hy eindigt nimmer kwaad die met de goôn begint.
 Doch eer wy dezen echt voor dit altaar voltrekken,
 Is 't noodig dat de goôn dees gantsche schare ontdekken
 Dat zy, tot heil van 't ryk, u dezen echt gebiën,
 En met een grimmig oog de beiden Asfurs zien.

NIMROD.

Profeet, door 't godendom tot 's menschen heil verkoren!
 Doe ons, op uw gebed, de stem der goden hooren.
 Zy melde ons, bovenäl, tot aller zekerheid,
 Dat Asfur waarlyk stierf, dat Caled ons misleid.

Tegen MERODA.

Vorstin, hoe zal de stem der goden u doen beven?
 Zy zal uw' broeders schuld ons klaar te kennen geven.
 Denk dat het godendom geen snoode daden duld.
 Ik sidder om het wee dat gy gevoelen zult.

MERODA.

Ach! vorst, wie zou met my in dezen staat niet yzen?
 De dag waaröp de goôn my zo veel gunst bewyzen,
 Dat zy my, door uw' echt, verheffen op den troôn,
 Eischt zekerlyk van my erkentnis voor de goôn:
 Maar tevens baart die dag, wateer my die moog' geven,
 Myn' broeder wis de dood of een verächtlyk leven.
 Doch, schoon myn schreijend oog zyn doodlyk lot voor-
 Ikzwicht voor 's hemels wil, en mor daar over niet. (ziet,

BEROSUS.

Ik prys uw' vromen aart. De goden zyn rechtvaardig.
 Acht hun gestreng wreak uw' broeder 't licht onwaardig,
 Of spaart zy hem alleen opdat hy leve in schand',
 De goden schenken u den troôn en 's konings hand.

Tegen het volk.

Gy, onderdanen! hoort, en eert den wil der goden.
 Zy hebben, door myn' mond, uw' vorst den echt geboden.
 Erkent in Meroda, naar 's hemels hoog besluit,

Caldeaas koningin, en koning Nimrods bruid.

De hemel, die my heeft tot zendeling verkoren,

Heeft my, in een gezigt, dees sterke taal doen hooren:

ô Priester! ô Profeet, door mynen geest beziel!

Getrouwe hemeltolk, voor wien Caldea knielt!

Zo lang 't Caldeeuwsche volk uw wet, myn wet, zal ee-

Zalik 't Caldeeuwsche volk alöm doen triömferen: (ren,

lk zal myn' zegen nooit doen wyken van hun zwaard;

Het smaak' by hunn' triömshet hoogst geluk op de aard'!

Doch zo dat volk éénmaal, door woestheid aangedreven,

Uw magt in twyfel trekt, u geen gehoor wil geven,

En van de wetten wykt die gy ontfingt van my,

Het beve voor myn wraak, hun val is dan naby.

Opdat gy hen te meer zoud tot geloof verpligten,

Schonk ik u vrye magt om wondren te verrichten:

Maak van die magt gebruik; opdat het ongeloof,

Op de oevers van 't verderf somtyds stikziende en doof,

Niet zegg', wanneer myn wraak al dondrende uit komt

breken,

„Wy hadden hem geloofd, ware ons zyn magt gebleken.”

Bekeer in tyds een volk wiens ziel ik u vertrouw,

Want naberouw uit nood acht ik geen naberouw.

Ik heb het land, uit gunst, een' waardig' vorst gegeven,

En echter doet men stout twee eerlooze Asfurs leven!

Ik blaak van grimmigheid; ga heên, getrouwe tolk!

Vergaêr by 't morgenlicht het lichtmisleide volk

Voor die gewyde grot, waaruit ik hen te voren,

Op uw gebed, myn' wil, tot rust van 't land, deed hooren.

Het zal daar, door myn stem, op 't allerklaarst, verstaan

All' wat hunn' koningsechten de Asfurs aan moog' gaan.

Ziedaar dan plaats en uur, ô volk! waaröp de goden

My u te roepen, zelfs door hunne stem, geboden.

Ach! dat uw hard gemoed geen hemelsch wraakzwaard

Denk in wat heilig oord gy uwe voeten zet. (wett'.

Hier, daar de goede goên u op hunn' last vergadren,

Hier moet een zuivre ziel de zuivre goden nadren.

Ontwapen u, en kniel; uw koning gaat u voor.

Hy is ootmoedig en godvruchtig; volg zyn spoor.

De koning legt zyn zwaard en tulband aan de voeten van den profeet, en knielt, benevens MERODA, voor het altaar, dat door de priesters word ontfoken. Het volk legt insgelyks de zwaarden neder, en knielt.

BEROZUS vervolgt.

Gy, vreeslyk godendom, tot wie ik my durf keeren,

Gy ziet, op uwen last, dit volk myn wetten eeren:

Gy eischt ons hier ter plaatse; ik heb uw' last verricht;

Hier staat profeet en vorst en volk voor uw gezigt!

Wy wachten op uw stem. Wat mint gy 't menschedom teder!

Gy daalt, in deze grot, weêr tot de menschen neder,
Spreek tot den mensch uit de aarde; opdat de mensch,
flechts aard',

Door zulke een sterke stem voor onheil word bewaard!

Indien 'er onder ons noch mogt een booswicht wonen,

Die zich die tederheid ooit durft onwaardig toonen,

Of gruwzaam twyflen aan uw albestier en magt,

Dat hy hier, voor elks oog, word' door uw wraak geslacht.

Verdelgende engel! kom, verhef uwe yzren roede!

Volvoer der goden wraak! de boosheid vreeze uw woede!

Zieh naar de grot keerende.

Gy, godheid, die om ons op de aard' gekomen zyt!

Wy luistren met verlangst. Spreek op. 't Is sprekenstyd.

Maar welk een woest gerucht... Wat zien myn oogen!

Goden!

Ach! spreekt niet met uw volk in 't byzyn van dien
snooden,

D E R D E T O O N E E L.

BEROSUS, N^IMROD, AZA, *onder den naam van*
MERODA, ZOROASTER, ASSUR, ALORUS;
MORAD, *in de grot. Priesters Gevolg van den*
koning. Het volk. Gevolg van ASSUR.

Het Gevolg van ASSUR schaart zich tegen over
het Gevolg van den koning, en het volk.

BZOROASTER, *tegen* BEROSUS.
Bedrieger! Huichelaar! Gewaande Hemeltolk!
Arglistige outervoogd! Verleider van dit volk!
Die, durvende in uw hart de goën en deugd verzaken,
Alleen bedoelt om vorst en volk uw slaaf te maken,
't Is uit met uw gezag! De Ontzaglyke Oppermagt,
Die ge opentlyk beleid, doch innerlyk belacht,
Geeft u in myne hand, en wreekt zich door dees benden;
Zy, die nooit zonder wraak haar heiligheid laat schenden,
Zy, door wier wondre hulp gy myn' gevangen' wierd,
Zal door uw lot doen zien hoe zy 't hier all' bestiert.

BEROSUS.

„Het is met my gedaan”. Het volk verbreekt uw banden!
Gy zyt in vryheid!

ALORUS.

Ja, verrader! door myn handen.

BEROSUS.

Ha, booswicht!...

NIMROD.

Hemel!

MERODA.

Hoe!

ASSUR, *tegen* BEROSUS.

Het is met u gedaan.

Dit volk verbrak myn boei, om u te doen vergaan.
Zie waarlyk Asür hier; ja, Terag was myn vader:

Gy hebthem wreed ontzield; ik eichuw hoofd, verrader!

BEROSUS.

Bedrieger, muiteling!...

ALORUS.

Geveinsde dwingeland!

Zie wien hy was betrouwd door Terags eigen hand.

Ik heb den jongeling behouden in het leven,

Om u door hem het loon voor uw bedrog te geven.

Ik heb u 't lyk myns zoons voor Asfurs lyk getoond.

Myn zuster, die noch leeft, en ons gebied bewoont,

By wie myn dochter is, zal deze waarheid staven.

De goden, die eertyds ons in uw handen gaven,

Begeeren nu van ons dat wy met deze hand

U slachten tot behoud van vorst en vaderland.

Dat zelfde godendom, wiens eer gy hebt geschonden,

Wiens albestier gy tart, heeft my op de aard' gezonden

Tot straf van een' die 't volk, in schyn van heilprofeet,

Reeds twintig jaren lang zyn wetten eeren deed.

De Hemelsche Oppermagt doet uit haar hoogè zalen

Geene andre heilbodin by 't menschedom nederdalen

Dan de onbevleete deugd, en 't volk, dat kan bestaan

Al zyt gy geen profeet, zou zonder deugd vergaan.

De Hemel wil dat deugd in 't menschlyk hart zal wonen,

En doet hier mensch door mensch kastyden en beloonen:

Wie dus de boosheid snuikt, de deugd beschermt op de

aard',

Is by den mensch den naam van 's Hemels zendling waard'.

BEROSUS.

Ha, lastraar! Asfurleeft! Heeft Terag, voor zyn sneven...

ALORUS.

Hy wil dat al het volk myn woord geloof zal geven.

Hy spreek' noch na zyn dood. Zie hier zyn stem. Gy yst,

Nu Terag, na zyn dood, u door zyn hand verwyst!

Hy vertoont hem de boomschors, die by in het eer-

ste bedryf aan ZOROASTER vertoond heeft,

en vertoont dezelve voorts aan den koning.

BE-

BEROSUS, *ontroerd.*

(gen.

„Beproeven wy voor 't laatst op 't volk ons groot vermo-
 „Men hits' de harten aan, 't volk slagt' hen voor onze
 oogen.”

Beef voor uw godendom! verraad, verraad, ô volk!
 Kom, stryd voor uwe goôn en wreek der godentolk.
 Straf deez' vermeetlen stoet, val aan op deze snooden;
 Hun byzyn slechts alleen weêrhoud de stem der goden.

Het volk grypt de zwaarden, en ontbloot dezelve.
 Sla toe, dat uw geweer een heilig werk verricht'!

ASSUR, *tegen de zynen.*

Gy, vrienden van de deugd! volbrengt uw' eed en pligt.

*Het volk van ASSUR rukt de zwaarden uit,
 en dreigt op het andere volk aan te vallen.*

ZOROASTER, *tegen allen.*

Myn vrienden, hoort naar my!...

*Tegen het volk van NIMROD, op den koning
 wyzende.*

Vermeetlen! vreest uw' koning!

BEROSUS, *tegen het volk.*

Onheiligen! gy mart! gy fiddert! wat vertooning!
 ô Goden! ziet uw volk, tot uwe wraak gereed,
 Maar fiddrend' voor 't gezag van die uw wet vertreed...

ZOROASTER.

Hou op. Het gaat te hoog. Gy, volken! kent ons beiden;
 Beschouwt wie van ons twee uw zielen wil misleiden;
 Beschouwt wie van ons twee uw ware vyand is;
 Kent onzer beider hart in dees gesteltenis:
 Komt, ziet of hy of ik u schandlyk wil verkloeken.

Wyzende op de grot.

Laat iemant uit den hoop dit heiligdom doorzoeken.
 Mistrôwt ons beiden; komt, beproeft ons op één' tyd.
 't Is billyk dat gyzelf hier onze rechters zyt.

BEROSUS.

ô Woede! ô Lastering!... Goôn, wat vermetelheden!
 Zou een onreine voet het heiligdom betreeden?

Gy, volken! nadert niet; vreest, zo gy verder gaat,
Myn' geestelyken vloek, en aller goden haat.
Valt op den lastraar aan

ZOROASTER.

Beschouw zyn onvermogen;
ô Volk! Hy had my reeds doen sterven voor uwe oogen;
Gy allen zaagt dit oord reeds met myn bloed bespat,
Indien zyn godendom en vloek vermogen had.
En om u te doen zien hoe min die zyn te vreezen,
Zal straks ons eigen volk hier de onderzoeker wezen.

Tegen twee uit het gevolg van ASSUR.

Gy, onderzoekt de grot. De godspraak maak' het volk
De waardigheid bekend van 's hemels vromen tolk.

*De twee uit het gevolg van ASSUR halen
MORAD uit de grot. Het volk werpt de
zwaarden weg, en geeft blyken van groote
verbaasdheid. De priesters vluchten bosch-
waarts.*

AZA.

Wat zie ik! Hemel! ach!

NIMROD,

„Wat omkeer, groote goden!”

AZA.

Verleider! Monsterdier! gy deed myn' vader dooden!...
Beef voor uw straf, ô beul!...

MORAD, *knielende voor* ZOROASTER.

Ach! wreek u niet op my,
Ik stemde alleen uit nood in zyn bedriegery.

ZOROASTER.

Gy hebt verdiend met hem een zelfde straf te dragen:
Doch wenscht gy van die straf door my te zyn ontlagen,
Zo meld ons, op dit uur, naardien gy alles weet
Wat ooit besloten wierd door dezen heilprofeet,
Of hy niet zelfs door u my heimelyk betichtte
Dat ik, om myn belang, voor Assur oproer stichtte.
Wacht u voor logentaal, doe alles ons verstaan,

Noem

Noem al uw vrinden , spreek ; uw leven hangt 'er aan.

MORAD.

(den ;

Ik deed , voor hem , die maar ' door 't priesterdom versprei-

Het hielp my vorst en volk tot uwen val misleiden.

Ziedaar waartoe belang het priesterdom vervoert.

ZOROASTER.

Uw onderling bedrog heeft my de ziel ontroerd.

Gy hebt de dood verdiend ; maar 't woord aan u gegeven.

In 't byzyn van den vorst en 't volk , behoud u 't leven.

Tegen MORAD.

(*) Men straff' de priesterschaar' (†). Leer uit uw' meesters

Der Goden wys bestier , der boozen wisse elend'. (end'

Tegen BEROSES.

ô Monster ! 't is op u dat ik me op 't strengst zal wreken.

De koning is door u van 't spoor der deugd geweken.

De Hemel , sel getergd , geeft my gelegenheid

Om vorst en volk te ontslaan van 't juk voor hen bereid.

De Hemel eischt uw dood , schynheilige verrader !

Kom , Asfur , wreek op hem den koning en uw' vader.

ASSUR.

'k Heb , om zulks niet te doen , myzelve geweld gedaan.

Verrader ! dit geweer moest u ter neder slaan , (teeren ;

Myn wraak moest u voor 't oog van 't grimmig volk ver-

Doch daar ik door dien slag my zelven zou ontteeren ,

Daar uw verraders bloed myn vuist besmetten zou ,

Is 't noodig dat ik zelf my van dien slag onthou'.

Het is by ons 't gebruik dat grooten zelfs de grooten ,

Als zy doodschuldig zyn , het zwaard door 't harte stooten :

Maar gy , om zo veel kwaads , zo braaf een dood onwaard' ,

Zult sterven door her volk , niet door een heldenzwaard.

Gy zult hun wraak ten prooi , bedrieger . . .

BEROSUS.

Wreedde goden ,

Gy zegepraalt op my ! Uw magt gebruikt deez' snooden

Om ,

(*) *Tegen het volk.* (†) *Een gedeelte van het volk vertrekt.*

Om, na de ontdekkingen van myn bedriegery,
 Het volk, door my misleid, te waapnen tegen my.
 Gy zaagt my, tot dit uur, uw wondre magt trotseren,
 En dwingt me in 't uur der dood uwe albestiering te eeren!
 Wel! ik erken die, ja, metéén uw magt, ô goôn!
 Gy vormden zelfs door my den eersten waereldtroon;
 Myne eerezucht heeft daarop een' sterveling verheven,
 Die 'tvolk voor zyn gezag en mynen rang deed beven;
 De boosheid en 't geweld bezweken voor zyn roe'.
 Gy liet, tot 's menschen heil, een wyl myn gruwlen toe:
 Ik zie gy wilt fomtyds de boozen niet betoomen,
 Opdat uit hun bedryf iets heilzaams voort zal komen;
 Doch naauwlyks is iets goeds gesproten uit hun kwaad,
 Of straks beschermt gy 't goede en straft hunne euveldaad.
 Het volk ziet door myn' val u op my zegepralen;
 Doch nu ik als profeet niet in het graf mag dalen,
 Nu 'tvolk my kent, en nu myn godlyk aanzien zwicht,
 Onttrek ik my hun woede, en sterf voor hun gezigt.

Hy greeft zich.

ZOROASTER, *tegen den koning.*

Ziedaar zyn loop volënd, ziedaar de wraak der goden.
 Erken hun albestier in 't einde van dien snooden
 ô Koning! dat uw ziel zich nu ontlast' van smart...
 Gy staat verbaasd! gy weent! myn oog leest in uw hart.

NIMROD.

Myn zinnen zyn bedwelmd door 't gene ik zie gebeuren.
 Kom, Asfur! zie myn oog om al myn misdaên treuren.
 Ontslagen van den geen' door wien ik heb gewoed,
 Geef ik den vryen loop aan mynen tranenvloed.
 Ik zie in 't gruwzaam eind' van dezen godenloozen, (zen.
 Hoe zich de Hemel wreekt aan 't woest geweld der boo-
 Ik, door zyn' raad verslaafd aan yslyke euveldaên,
 Keer me eindlyk tot de goôn die my van hem ontslaan.
 Ik keer weêr tot myzelve, en wil myn wroeging hooren.

Wyzende op ZOROASTER.

Zy wierd door zyne leere in myn gemoed geboren.

Myn

Myn deugd verweet my lang myn woede en dwinglandy.

Ja, gy zyt Terags zoon, myn hart getuigt het my.
 Alorus wondre trouw heeft uwen staat bewezen;
 Men kan van zulk een' held verraad noch baatzucht vree-
 Hy heeft u niet gespaard om my te doen vergaan, (zen:
 Of opdat gy in 't eind' naar mynen troon zoud staan;
 ô Neen! zyne eedle ziel, voorziende welke plagen
 Ik om uw wreede dood voor eeuwig zou verdragen,
 Ontrukte u 't moordgeweer, om eenmaal myn gemoed
 Te ontslaan van 't naberouw om 't storten van uw bloed;
 Zyn wit is grootsch gelukt. Hy doet myn deugd herleven;
 Ik zal u op dit uur daar 't eerst bewys van geven:
 'k Heb om den staf gestemd in uwen vaders val.
 Nu eisch ik dat uw hand den staf aanvaarden zal.

ASSUR

Hoe!... ik?...

NIMROD.

Die stap schynt groot voor iemand die voordezen
 In al zyn' levenstyd een dwingland plag te wezen;
 Maar 't is geen groote stap voor iemand die in 't end',
 Bestraald door 't licht der deugd, zich 't ryk onwaardig kent.
 Ik, op der boozen raad, door moord in 't ryk gedrongen,
 Thans door der vromen hulp der boozen magt ontwron-
 gen, (wierf,
 Wraak nu 't bezit eens goeds 't gene ik door moord ver-
 Eens goeds waarom door my uw vrome vader stierf.
 Laat de afstand van 't gebied uwe eedle wraak verzaden.
 Myn rang verwyrt my steeds myn vorige euveldaden;
 Ontneem my dan een' schat wiens doodelyk verwyrt
 My niets dan onrust baart, en my de ziel doorsnyd.
 Ik durf na dit bestaan noch om geen vrindschap smeeken,
 Maar zo myn zucht voor u, zo dikwyls u gebleken,
 Iets van u smeeken mag, na 't afftaan van 't gebied,
 Schenk my uw deerenis, ô Asfur! haat my niet.

ASSUR.

(ken

Verbazende inkeer!... Vorst, uw wroeging heeft gespro-

Uw

Uw hart omhelst de deugd... ach! Asfur is gewroken.
 Gy stemde in Terags dood in weêrwil van uw hart,
 En echter baart die dood u de ysfelykste smart! (vader
 Men heeft uw ziel verleid!... De Godheid wreekt myn'
 Op u door streng berouw, door 't staal op zyn' verrader;
 Zy is door uw berouw en zyne dood voldaan,
 Dus voegt het Asfur niet om noch haar wraak te staan.
 Myn ziel zal uwe ziel in grootheid evenaren.
 Leef; heersch tot aan uw dood; gy moet den staf bewaren.
 Uw wroeging heeft veel meer dan deerenis verdiend...
 Uw zucht te mywaarts spreekt... Gy schreit..

Hem om den hals vallende.

Ach! wees myn vriend.

NIMROD, *in de armen van* ASSUR.

Groothartige! in uw' arm voel ik myn' moed herleven.
 Wel! daar gemy de dood uws vaders wilt vergeven,
 En geenzins 't hoog gezag aanvaarden wilt van my,
 Kom, wees dan erfgenaam van myne heerschappy.
 Verwerp geenzins dien rang, door my u aangeboden.

Tegen ZOROASTER.

Gy, deugdszaam sterveling! ik zwicht voor uwe goden.

Tegen ALORUS.

Gy, die my hebt gered uit een bedriegers hand,
 Verwacht een heerlyk loon voor 't heil van 't vaderland.
 Dien verder met uw' raad, bewaar door trouwbetooning
 Een' deugdbegeerigen, doch tevens zwakken koning;
 Opdat hy op den troon gevormd door loos beleid,
 Beschermd door dwinglandy, heersch' met rechtvaardig-

Tegen AZA.

(heid.

Gy, door Alorus list, tot ons behoud, bedrogen,
 In eerbied voor 't gezag eens loozäarts opgetogen;
 Gy, loos door my getoetst, op myn' bewintmans raad,
 Zult gy, als Asfur, ook my aanzien zonder haat?
 Mag ik my ook in 't eind' met uw vergifnis streelen?

AZA.

Ja! Maar ik zal met u het ryksgebied niet deelen.

Hoe.

Hoe zeer myn fierheid ook het oog vesite op den troon,
 Verkreëg ik dien van u, hy strekte my tot hoon.
 Ik kan, op uw berouw, u licht vergifnis schenken;
 Maar 't voegt my niet om ooit aan uwen echt te denken.
 Ook bood ge my uw hand alleen uit staatsbelang,
 Myn fierheid wraakt een gift my aangeboën uit dwang.
 Ik heb, door list misleid, door ydle vrees bewogen...

ZOROASTER.

Gy wierd tot heil van 't land in dwaling opgetogen.
 De dwaling, die uw ziel die felle spyt verwekt,
 Hield voor elks oog uw' staat met zekerheid bedekt:
 Berofus, ziende uw ziel zyn godlyk aanzien vrezen,
 Waande u, zelfs noch deez' dag, Alorus kroost te wezen.
Wyzende op ALORUS.

Het nut van zyn bestaan zal blyken door den tyd;
 Acht dan den gryzäart hoog, en hoon hem niet door spyt.
 Hy heeft uw borst ontruikt aan 't zwaard van een' verrader;
 Keur alles in hem goed, bemin hem als uw' vader.
 Intusschen, daar uw hart niet stemt in 's konings echt,
 Is 't billyk dat gy hem rondüit uw hand ontzegt;
 Laat ons de veinzery, zo veel zulks zyn kan, haten;
 Wy moeten op de deugd en Godheid ons verlaten;
 Nooit stemt der laatste wil in list of veinzery,
 Dan als het voor het heil der eerste noodig zy.

Tegen den koning.

ô Koning! nu 't u lust naar mynen raad te hooren,
 Ach! laat u nimmermeer door een' profeet bekoren,
 Wiens wandel strydig is met de inspraak van de deugd;
 Hy baart u wis berouw na kort genoten vreugd.
 De zedelyke deugd is 't waar behoud der volken;
 Men kent aan haar alleen de ware Hemeltolken.

Tegen ASSUR.

Gy, eisch uw' naam weêrom van hem die aan het hoofd
 Van een verbonden heir u stout uw' naam ontroof.
 Laat ons, opdat de vrede in ons gewest blyv' wonen,
 Het volk, dat Assur mint, den waren Assur toonen,

Het

Het rukt, zyn' stam ter gunst, verwoed den fabel uit;
Dat hy, tot heil van 't land, de dolle moordzucht sluit'.

Ô Hemel! zal dit volk naar Zoroaster hooren, (ren.
Geef dat zyn deugd hun ziel tot deugden aanmoog' spoo-
Volmaak door zyne leer' 't geluk van 'taardsch geslacht.

Gy, Sterfling! min de deugd, of vrees de Hemelmagt.

E I N D E.

